

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 125, ЧИСЛО 14, П'ЯТНИЦЯ, 6 КВІТНЯ 2018 РОКУ

1893

Vol. 125, No. 14, FRIDAY, APRIL 6, 2018

\$2.00

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

Стара історія?

Петро Часто

В нашому захланному, грошолобному, грошоцентричному світі, де панує культ безмежної наживи і точиться жорстока боротьба за матеріальний успіх, небезпечно бути слабким. На таких дивляться зверху вниз і мало хто жаліє. Навпаки – нерідко слабкість, як окремої людини, так і держави, провокує сильніших, заохочує до зверхності, до експансії, до визиску.

Слабкість перетворює суб'єкта на об'єкт – легкодоступний предмет зазіхань.

В такому становищі перебуває сьогодні незалежна українська держава. На всі боки винна – полякам, мадярам, румунам, москалям. І буде винною, поки не стане сильною. Її то сильною винятково за рахунок власних ресурсів. Наразі її „пальці“ – джерела внутрішньої сили – ще, на жаль, розчепірені і в'ялі, але хто посміє сказати, що вони нездатні стиснутися в міцний кулак?

Історично короткий період – а такі разючі зміни: коли Україна перебувала у складі СРСР, цього світового ядерного монстра, ні Польща, ні Мадярщина, ні Румунія й мріяти не могли про будь-які претензії до України. Нині ж Росія, не позбувшись свого імперсько-завойовницького нутра і не змирившись з незалежністю України, сама підбиває цих своїх колишніх васалів до україножерства: не бійтеся, мовляв, ви з заходу, а ми зі сходу роздираймо Україну на шматки.

Москва вже готова до нападу, їй потрібний лише привід, як от спровокований кремлівською агентурою чи „п'ятою колоною“ хаос всередині української держави, збройні диверсії і кров на вулицях українських міст.

З березневої доповіді американського Інституту досліджень проблем війни: „Розміщення сухопутних військ навколо України подібне на підготування до раптового вторгнення з участю механізованих військ: полки розташовані парами під керівництвом спеціальних штабів вздовж окремих ліній наступу, які пізніше сходяться; добре захищені тиллові зони, і все це розташоване за 50 миль (80 кілометрів) від кордону з Україною“.

А на заході тим часом щосили пробують зварити антиукраїнську кашу поляки і мадяри, будуючи свої національні відродження не на повоєнних ліберально-демократичних цінностях Європи, а саме на шовіністичній пам'яті – на пам'яті про колишню історичну зверхність „панів над хлопами“, на пам'яті про втрачену Галичину і Закарпаття, про „Малопольщу“ і „Маломадярщину“.

Добрі і правильні заклики авторитетних українських моралістів і гуманістів – не треба напружувати стосунки з поляками, бо ж все одно об'єктивно ми з ними – стратегічні партнери, й цієї нашої потенційної єдності дуже боїться Москва, намагаючись вбити клини між українцями і поляками. Однак, чи ці щирі і мудрі гуманісти можуть надати гарантії, що

(Закінчення на стор. 15)

„Ми маємо стояти пліч-о-пліч з українцями“ – Сенатор Портман

Ростислав Хотин
Радіо Свобода

Один із чільних американських сенаторів, співголова Групи підтримки України в Сенаті США, Роберт Портман заявив, що американська летальна зброя, яка має бути передана Україні найближчим часом, допоможе українцям краще себе захистити. В ексклюзивному інтерв'ю Радіо Свобода у Празі перед візитом в Україну Сенатор Портман (республіканець з Огайо) також висловився за рішучішу підтримку українських реформ з боку США та Європейського Союзу. Р. Портман, який є членом сенатського Комітету закордонних справ, також віддав належне українській рішучості до змін після Революції Гідності і висловив оптимізм щодо майбутнього України, не дивлячись на серйозні виклики, головним із яких, на його думку, є загроза територіальній цілісності.

Сенатор Роберт Портман (Фото: Радіо Свобода)

– Після Праги Ви здійснисте візит в Україну. Що на Вашому порядку денному цього разу в Україні?

– Це буде візит для вивчення ситуації. Ми зосередимось насамперед на двох речах. Одна – впевнитись, що Сполучені Штати надають Україні ту допомогу, якої вона потребує, включно з військовою допомогою, аби Україна могла захищати свою територіальну цілісність. Протягом останніх пару років Конгрес США дав добро на те, щоб американська військова продукція могла бути продана українцям. І недавно нова адміністрація дала згоду на продаж певного озброєння, щоб українці мали змогу захистити себе. І як член Комітету закордонних справ Сенату я хочу побачити, як це працює і що ще потрібно українському уряду від Сполучених Штатів.

По-друге, ми будемо говорити про реформи – економічні й політичні. Я вважаю, що вони дуже важливі. Одне – це територіальна цілісність країни, яка після Майдану повернулася обличчям до Заходу. Ми повинні

разом із Євросоюзом підтримати українців. Але, по друге, важливо також пересвідчитись, що Україна втілює реформи. Певного прогресу досягнуто, але є місце для ще більшого поступу. Ми будемо говорити з керівництвом країни, депутатами Верховної Ради про ці питання також.

– Незабаром буде передано першу частину американської військової допомоги цього року. У чому важливість цього?

– Це дозволить українцям просто захистити себе. І одне з питань, яке постало в Конгресі: чому адміністрація [Дональда Трампа] не є більш проактивною в плані допомоги Україні? Адміністрація [Барак] Обама, як виглядало, була зацікавлена, але військова допомога Україні так і не була надана. Після багатьох місяців обговорення нинішня адміністрація робить поступ уперед. Я вважаю, що США роблять правильно – разом з

(Закінчення на стор. 14)

Адвокат відмовився від захисту Савченко

КИЇВ. – Адвокат Віктор Чевгуз, який був захисником Надії Савченко, узяв 3 квітня самовідвід у цій справі й пояснив, що у них з підозрюваною різні погляди на ведення захисту.

Він сказав: „Добре захищати того, хто сам хоче захиститись, і те, що йому рекомендують фахівці, він виконує. Я адвокат у кримінальних справах, а Надія Савченко захищається політичними методами. Я в політику не лізу. Я вважаю, що треба захищатись від того звинувачення, яке висунуто. А не звинувачувати Луценка, Порошенка і всіх інших. Вони не фігуранти справи. Я не знаю, хто її переслідує, за що і які в неї погляди. От і все“.

За словами адвоката, вони з Н. Савченко поро-

зумілися у цьому питанні. Він додав, що продовжить надавати правову допомогу Н. Савченко, але тільки по кримінальних епізодах і кримінальних статтях.

„Жодного конфлікту немає. Цей самовідвід не позначиться ніяк на процесі, бо адвокати є, але жодні матеріали справи для ознайомлення їм не надані“, – сказала Віра Савченко, сестра підозрюваної.

Н. Савченко підозрюють у підготуванні державного перевороту і терактів. Їй загрожує 15 років позбавлення волі або довічне ув'язнення з конфіскацією майна.

„Українська правда“

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Партія регіонів залишається

КИЇВ. – 2 квітня Окружний адміністративний суд Києва ухвалив рішення залишити без розгляду адміністративний позов громадської організації „Загальноукраїнське бюро розслідування” до Міністерства юстиції України щодо заборони Партії регіонів та скасування державної реєстрації цієї партії. Партію регіонів очолювали Микола Азаров і Віктор Янукович. Під час Революції Гідності 2014 року партія втратила значну частину свого політичного впливу й фактично припинила свою діяльність. На її основі виник „Опозиційний блок”, який має фракцію у Верховній Раді – 43 депутати. Колишній голова фракції Партії регіонів у парламенті Олександр Єфремов перебуває під арештом, звинувачений у державній зраді. („Укрінформ”)

■ Будують сонячні електростанції

КИЇВ. – У першому кварталі цього року введено в експлуатацію 159.4 мегават (мвт.) потужностей об'єктів, що генерують електроенергію з відновлюваних джерел за „зеленим” тарифом. З них майже 100 мвт. – сонячні електростанції. Про це повідомила 2 квітня Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. За перші три місяці було встановлено майже 100 мвт. сонячних електростанцій, 47 мвт. вітроелектростанцій, а також електростанції на біогазі, біомасі, малі гідроелектростанції. „Це ще один позитивний сигнал для інвесторів, а також банківських установ і міжнародних фінансових організацій про те, що відновлювана енергетика України стає все більш привабливою сферою для роботи, а проекти – затребуваними”, – заявив голова відомства Сергій Савчук. („Укрінформ”)

■ Заборонили ловити рибу

КИЇВ. – В Україні з 1 квітня заборонено вилов риби у зв'язку з її нерестом. Нерестова заборона діятиме здебільшого до червня-липня залежно від регіону і температурних умов. Під час нересту дозволено рибалити однією поплавковою або донною вудкою з одним гачком і спінінгом з берега у дозволених місцях. Додаткова норма вилову до трьох кілограмів на особу. Заборонено пересування човнів, змагання з рибальства, підводне полювання. Порушникам загрожує адміністративна і кримінальна відповідальність. („Укрінформ”)

■ Почали медичні реформи

КИЇВ. – 2 квітня послы країн „Великої сімки” привітали Україну з початком реформи охорони здоров'я, орієнтованої на пацієнта. „Ми раді, що від сьогодні, 2 квітня, всі українці мають можливість підписати декларацію із своїми сімейними лікарями для отримання безкоштовної первинної медичної допомоги”, – зазначається у вітанні. Міністерство охорони здоров'я з 2 квітня оголосило кампанію „Лікар для кожної сім'ї”. Українці мають зробити для цього перший крок і підписати декларацію з лікарем первинної ланки: сімейним лікарем (дорослі та діти), терапевтом (дорослі) та педіатром (діти). („Укрінформ”)

■ Повінь затопила Охтирку

ОХТИРКА, Сумська область. – Через весняну повінь місто майже на метр затопило водою. На допомогу населенню піднято весь особовий склад місцевої поліції. Правоохоронці на човнах забезпечують патрулювання, доправляють людей у безпечне місце та підтримують на вулицях міста громадський порядок. Підтоплені будинки та господарські приміщення. „Головним нашим завданням було не допустити в таких складних умовах смерті чи травматизму людей, забезпечити безпечний рух на автодорогах та громадський порядок, при цьому виключивши будь-яку можливість мародерства чи крадіжок”, – коментував ситуацію начальник Охтирського відділення поліції Руслан Кладько. Причиною повені стало пошкодження саморобної греблі в селі Вербовому, після чого вода зі ставка заповнила місто Охтирку. (BBC)

ОПІНІЯ ПАРТНЕРІВ

Яка вартість кумівського капіталізму для України?

Сату Кахконен

Революція Гідності, спричинена рішенням тодішньої влади призупинити підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, віддзеркалила поширене невдоволення глибоко укоріненою корупцією.

Україна боролася з корупцією і захопленням держави понад 20 років, з часу відновлення державної незалежності. Адже олігархи домінують у великих секторах економіки країни, отримуючи ренту і впливаючи на державу через представництво в парламенті.

Це дозволило олігархам доступитися до багатьох джерел корупції, серед іншого, в таких галузях, як енергетика, державні закупівлі, приватизація державних активів та податкове адміністрування.

Ці недоліки у сфері управління створили економіку, яка значною мірою побудована навколо перерозподілу ренти. Модель економічного управління, в умовах якої на прийняття політичних рішень значний вплив справляє невелика група компаній, називається „кумівським капіталізмом”.

Це явище не є новиною для українців. Медіа та інституції громадянського суспільства часто досліджують випадки корупції та політичних зв'язків.

Не вдаючись до розгляду конкретних випадків захоплення держави, останній дослідження Світового банку зосередились на визначенні впливу кумівського капіталізму на показники розвитку економіки України.

Наша команда запитала: які масштаби політичних зв'язків серед українських фірм? Чи пов'язані ці політичні стосунки з різними результатами для пов'язаних фірм?

Дослідження дало вражаючі результати.

По-перше, політично пов'язані фірми відіграють помітну роль в економіці України. Фірма вважається пов'язаною, якщо вона має, щонайменше, одну впливову політичну особу серед своїх власників, акціонерів або керівників.

Впливовою політичною особою вважається особа, якій доручено важливі державні функції, включаючи провідних політиків і партійних посадовців, високого рівня урядових, судових чи військових чиновників та вище керівництво державних підприємств.

В Україні політично пов'язаними є 2 відс. фірм, але вони контролюють понад 20 відс. загального обігу і понад чверть активів усіх українських компаній. Ці цифри залишаються стабільними протягом тривалого часу.

Політично пов'язані фірми зосереджені в гірничодобувній, енергетичній і транспортній галузях, де на них припадає понад 40 відс. обігу та понад половину всіх активів. На них також припадає приблизно чверть обігу і активів у сільському господарстві, в основному у галузі виробництва та експорту зерна.

По-друге, протягом останніх понад двох

десятиліть політично пов'язані фірми використовували різні канали доступу до економічної ренти, а саме: державні закупівлі, субсидовані кредити, бюджетні трансферти, правила торгівлі, що обмежують імпорт, привілейований доступ до державних активів через приватизацію та пільгові податкові режими.

Аналіза процесу відшкодування Податку на додану вартість (ПДВ) з 2016 року до березня 2017 року показала, що політично пов'язана фірма перевіряється аудитором на 61 відс. менше, ніж непов'язана. Єдиний реєстр відшкодування ПДВ, запроваджений урядом у квітні 2017 року, повинен допомогти в забезпеченні справедливого ставлення до всіх компаній.

По-третє, існує сильна негативна кореляція між політичними зв'язками та продуктивністю. Фірми, пов'язані з політикою, є більшими й чисельнішими за кількістю найманих працівників, але водночас менш продуктивними і такими, що мають повільніші показники зростання обігу і створення робочих місць.

Хоча з допомогою цього дослідження не вдалося визначити, чи є пов'язаність з політикою причиною зниження продуктивності праці, можна все ж таки долучитися до уявного експерименту та оцінити, яким буде вплив на економіку, якщо усунути всі політичні зв'язки, залишивши непов'язані фірми замість пов'язаних.

Відповідно до цього сценарія, Україна зростатиме на 1-2 відс. швидше, ніж у нинішній ситуації, коли понад 20 відс. виробництва товарообороту припадає на пов'язані фірми.

Зрештою, наша аналіза показала, що, попри чітку економічну вартість кумівського капіталізму, остаточний успіх економічних реформ в Україні значною мірою залежатиме від подолання опору зацікавлених кіл будь-яким зусиллям щодо створення правової системи і норм.

Створення антикорупційної структури у складі Національного антикорупційного бюро України, Спеціальної антикорупційної прокуратури, а також використання електронної системи закупівель „ProZorro” було першими кроками в цьому процесі.

Незалежний Антикорупційний суд повинен стати наступним логічним завершенням формування антикорупційної структури, як передбачено чинним законодавством України.

Нині серед українців посилюються очікування, що уряд виконає свої обіцянки щодо реальних змін та прозорого управління. Ці очікування є найсильнішою протиположністю потужності олігархів та узурпації ними української держави.

Відповідальна та активна громадянська позиція — це найкращий підхід до розриву зачарованого кола кумівського капіталізму.

„Економічна правда”

Сату Кахконен – директор Світового банку у справах Білорусі, Молдови та України, Київ.

ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА

Небезпека: борги і еміграція

Володимир Власюк

Не буде зайвим час від часу нагадувати собі про величезне економічне відставання України – з початку 90-х років минулого століття. За рівнем Внутрішнього валового продукту (ВВП) ми відстаємо в 3.3 рази від Польщі і в 3 рази від Туреччини. Як на мене, це вже небезпека, а не просто ризик.

Щоб обґрунтувати тезу про небезпеку цього відставання, зверну увагу на два явища, які прогресують після 2014 року. Перше – це стрімке нарощування зовнішнього боргу України, який зріс до 47 відс. щодо ВВП у 2015 році, а друге – масова трудова еміграція з України.

Цього року за зовнішніми зобов'язаннями ми маємо сплатити 3.6 млрд. дол., протягом наступ-

них 2019 та 2020 років – по 6.5 млрд. дол.

Для України – це величезний ресурс, що міг би бути виданий на розвиток. Наприклад, на будівництво доріг в 2018 році виділено 1.5 млрд. дол., а на статутний капітал Експортно-кредитного агентства – менше чим 8 млн. дол.

Питання не було б таким тривожним, якби Україна мала диверсифіковану і конкурентоздатну економіку, що генерує високу додану вартість, експорт і дохід бюджету, щоб цей борг обслуговувати, як наприклад це відбувається в США чи Японії. Однак, ми експортуємо сировину та напівфабрикати, а імпортуємо дорогу готову продукцію, маючи негативне торговельне сальдо (у 2017 році – мінус 4.9 млрд. дол.).

(Закінчення на стор. 18)

ТОЧКА ЗОРУ

Терпіння Заходу не безконечне

Максим Розумний

Вже понад 25 країн світу заявили, що висилають російських дипломатів – у відповідь на отруєння у Великобританії колишнього російського розвідника Сергія Скрипаля. Чому саме справа С. Скрипаля змогла стати поштовхом для настільки скоординованих дій у світі проти Росії? Дії і риторика Росії вже досягли критичної межі, за якою консолідований Захід вже більше не може обманювати себе стосовно реальних намірів і реального ставлення Росії та путінського режиму до західних партнерів.

Росія вже тривалий час перебувала в стані холодної та гібридної війни з Заходом, натомість Захід то презавантажував взаємини з нею, то шукав взаєморозуміння з Москвою, то давав можливість Володимирові Путінові зберегти обличчя — тобто неадекватно оцінював свого партнера.

У період передвиборної кампанії В. Путін і представники його команди вкотре засвідчили своє небажання рахуватися з інтересами партнерів та виявили своє зневажливе, цинічне ставлення до Заходу та навколишнього світу загалом. Тому реакція західного світу у вигляді видворення російських дипломатів це й відповідь на сплеск російського шовінізму, на відповідні риторику і дії Москви.

Крім того, отруєння С. Скрипаля було виключним і порушило всі можливі правила (тобто якщо розвідника поміняли, то його ліквідація є порушенням будь-яких джентльменських і неджентльменських домовленостей). Це — морально-емоційна складова цієї ситуації.

Інша складова, більш раціональна, полягає в тому, що Захід постійно і поступово посилює свій тиск: спочатку він попереджав режим В. Путіна, вживав певних заходів, загалом діє в цьому пляні досить спрямовано і системно. Але події в Україні, Сирії, допінговий скандал тощо — все це призвело до нинішньої стадії і реакції на дії Росії. І ця стадія — не остання, у Заходу в арсеналі є ще багато можливих важелів впливу, до яких він може вдатися. Висилання дипломатів — це далеко не найстрашніший засіб впливу на російську еліту. Але він доволі симптоматичний і вказує на певні рамки для режиму В. Путіна в пляні можливості зберегти діалог з Заходом.

Загалом, чимало країн з тих, що прийняли рішення підтримати в цій ситуації Великобританію, заявили, що висилають одного-двох російських дипломатів. Це — символічна дія, яка не матиме критичних наслідків для міжнародних взаємин, для становища Росії в сучасному світі. Це очевидно. Мабуть, найбільш болючий удар буде завдано по американському представництву російської дипломатії (очевидно, не тільки дипломатії, але і спецслужб). Після того, як було відібране певне майно у США у російських представників, це другий удар, який суттєво обмежує можливості російського впливу в США. Хоча навіть 60 осіб — це „крапля в морі“ у порівнянні з присутністю Росії на території США.

Для України все це важливо як сигнал про те, що Захід не збирається домовлятися з В. Путіним за нашою спиною і за наш рахунок. Ми переконалися в тому, що в нашій протидії російській агресії і гібридній війні Росії у нас є потужні та передбачувані союзники, що дуже важливо. А те, що режим В. Путіна від цих дій Заходу, можливо, тільки зміцніє і в найближчій перспективі буде поводитися ще більш агресивно, в тому числі й стосовно України, це факт і реальність, з якою нам доведеться мати справу найближчим часом.

Для Москви передусім має сенс пропагандистський ефект цієї скоординованої акції західних країн, тобто в Росії це подадуть як чергове і безпідставне покарання Росії, а це підтверджує всі параноїдальні комплекси російської еліти і російського суспільства. Тому як діятиме у відповідь Москва на видворення російських дипломатів — сказати тяжко. Але головний критерій, яким буде керуватися Кремль при виборі відповіді — максимальний пропагандистський ефект. Адже завдати значної шкоди інтересам західних країн Кремль не може і навряд чи буде прагнути в цей момент. А от щось символічне і показове, звісно, Москва може здійснити.

УНІАН

Максим Розумний – доктор політичних наук, керівник Центру дослідження проблем Російської Федерації Національного інституту стратегічних досліджень, Київ.

Жалоба по слабкості британців

Едвард Лукас

Володимир Путін — людина стримана. Та ще до виборів, на яких його переобрали (чи то перепризначили), він міг сміливо відкорковувати шампанське. Удома він як ніколи міцно тримає в руках владу. За кордоном позиції його противників як ніколи хисткі.

Хемічна атака у Великій Британії однозначно спрацювала: вивела на поверхню розколи й слабкості Заходу, та й відволікла міжнародну спільноту напередодні комедіантських виборів у Росії. Вакуум в економічній політиці, повсюдна корупція та брак серйозних суперників на перегонах — усе відійшло на другий план.

Натомість у передвиборчій кампанії видався драматичний кінець: Захід знову несправедливо ставитися до Москви, висуває звинувачення та запроваджує санкції на основі голосливих доказів, ще й виявляє слабкість. Як може західня розвідка, що помилково вважала, ніби в Садама Гусейна є зброя масового ураження, бути вірогідним джерелом інформації щодо інциденту в Солсбері? Де докази?

Інформаційна операція, яку провернула Росія, справді вражає. Високопоставлені особи нахабно заперечують причетність Кремля до замаху у Великій Британії, та й до будь-яких інших каверз чи втручань у справи інших держав. Тим часом кишенькові експерти каламуть воду, розвиваючи дикі й суперечливі теорії змови, а офіційні засоби масової інформації зловтішно розповідають, яка жахлива доля чекає на зрадників батьківщини. Як колишній агент КІБ В. Путін тішиться тим, що шпигуни

проймають росіян таємничістю, а за кордоном навіюють страх.

Нехай інфраструктура, демографічна ситуація та державні інституції Росії у жалюгідному стані, зате влада суворо й майстерно розправляється зі зрадниками. Кремль відверто обурюється необґрунтованою реакцією британців та водночас виключно не зважає на неї. Путінський режим, здається, усе правильно прорахував: уряд Терези Мей нині в міжнародній ізоляції через конфлікти навколо „Brexit“ і дедалі більші розколи в трансатлантичних взаєминах (зокрема, нав'язі Дональдом Трампом). НАТО та країни – члени Європейського Союзу підтримують британців лише на словах. Навіть найближчі союзники не приєдналися до ініціативи Великої Британії щодо висилки шпигунів.

Тож ясно, що такі країни, як Франція та Німеччина не зважають на ризики й жертви у зв'язку з іншими кроками проти Кремля. Ослаблена Велика Британія переживає скруту, отже, і сама не в змозі застосовувати суворіші санкції. Російські та інші плутократи побачать, що Лондон відкритий до бізнесу, а надійні мережі анонімних офшорних компаній нікуди не подінуться. Поплічникам В. Путіна не варто хвилюватися за свої „пентавси“ в Найтсбриджі чи маєтки в Суреї. Після вбивства Олександра Литвиненка 2006 року, очевидно, нічого не змінилося: коли Британію атакують, вона лише вимагує зброєю.

Кремль не тільки тішиться негараздами Заходу, а й користується з них і підливає оливи у

(Закінчення на стор. 17)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Порошенко заробив 16 млн. грн.

КИЇВ. – 31 березня Президент України Петро Порошенко заповнив електронну декларацію та показав свої статки. Загальна сума доходів, які президент отримав за 2017 рік, складає 16.3 млн. грн. При цьому платня склала 336 тис. грн. і ці гроші він у повному обсязі передав на благодійні цілі. На банківських рахунках президент має 25.5 млн. дол., ще 21 тис. дол. та 60 тис. грн. зберігає готівкою. Марина Порошенко має в банку 100 тис. дол. та 4,000 євро. Президент має житловий будинок в Козині та дві земельні ділянки в цьому населеному пункті, у Києві є три земельні ділянки та дві квартири, ще одна квартира є у Вінниці. М. Порошенко має квартиру в Києві, земельну ділянку та садовий будинок в Бориспільському районі. Свою частку у корпорації „Roshen“ президент передав у довірчу власність корпорації „Rothschild“, а Липецьку кондитерську фабрику зупинили й закрили, згідно з рішенням корпорації. (BBC)

■ Віра Савченко написала до Трампа

КИЇВ. – Голова політичної партії „Громадсько-політична платформа Надії Савченко“, сестра заарештованої депутатки Віра Савченко звернулася з відкритим листом до президента США Дональда Трампа з проханням звернути увагу на „імітацію антикорупційної діяльності“ та „політичні утиски“ в Україні. Документ датований 22 березня. У листі В. Савченко називає рішення про арешт сестри „політично вмотивованим, спрямованим на усунення опозиційного конкурента діючій владі, що є неприйнятним у демократичному суспільстві“ і закликає забезпечити міжнародний нагляд за її справою. (Радіо Свобода)

■ Надія Савченко „йде в президенти“

КИЇВ. – 28 березня підозрювана в підготовці теракту у Верховній Раді депутат Надія Савченко заявила про намір брати участь у виборах глави держави. На її офіційній сторінці розмістили відеоролик, де вона перевдягає вишиванку на тільник, пропонує зміну політичної системи і хоче від глядачів „рішення вже сьогодні“. На думку політологів, у подальшому можуть з'являтися нові відео, покликані зберігати для Н. Савченко суспільну увагу і відродити „з попелу“ її політичний капітал. Нова заява Н. Савченко має на меті, принаймні, знову нагадати про неї, а в результаті спробувати перетворити діячку, що втрачала підтримку й увагу, на такого собі „політичного фенікса“, вважає політолог Олексій Якубін. (Радіо Свобода)

■ Звільнено ректора медичного університету

КИЇВ. – У Міністерстві охорони здоров'я видали наказ про звільнення ректора Національного медичного університету ім. Богомольця Катерини Амосової з 16 квітня за невиконання умов контракту. Підставою для звільнення стали рекомендації комісії міністерства, що розглядала звіт К. Амосової про роботу на посаді ректора за 2017 рік, а також акт ревізії фінансово-господарської діяльності університету від березня 2016 року та попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства. („Укрінформ“)

■ Почали призов до війська

КИЇВ. – Від 2 квітня до кінця травня в Україні триватиме весняний призов на строкову військову службу. Про це заявив начальник Головного управління персоналу, заступник начальника Генерального штабу Збройних сил України Артур Артеменко. До Збройних сил та інших військових формувань України для проходження строкової військової служби буде відправлено 15,190 осіб. 15 лютого Президент Петро Порошенко підписав указ про звільнення в запас військовослужбовців строкової служби, строки проведення чергових призовів та чергові призови громадян України на строкову військову службу у 2018 році. („Укрінформ“)

АМЕРИКА І СВІТ

■ Підтверджено бомбардування 2007 року

ЕРУСАЛИМ. — Уряд Ізраїля перший раз публічно признав, що він провів сміливий повітряний удар в 2007 році на реактор в Сирії, який міг би виробляти паливо для ядерної зброї. Коли 21 березня закінчилася суворавійськова цензура цієї засекреченої операції, світ довідався про деталі, включно з відеосвітлинами, про знищення реактора, якого Північна Корея доставила Сирії. „Уряд Ізраїля, оборонні сили Ізраїля і Мосад запобігли тому, щоб Сирія розробила ядерну спроможність, — сказав Прем'єр-міністр Ізраїля Беніамін Нетанягу. — Політика Ізраїля була і залишається послідовною: запобігти тому, щоб наші вороги озброїлися ядерною зброєю“. Ізраїль правильно розрахував, що в Сирії так мало осіб знали про існування таємного реактора, що Ізраїль зміг заперечити свою відповідальність. Колишній Міністер оборони Ізраїля Амір Перец розповів журналістам, що Ізраїль хотів, щоб США знищили реактор, але переконався, що мусить покладатися на власні сили. („The New York Times“)

■ Пастора звинувачують у шахрайстві

ГЮСТОН. — Федеральний уряд 29 березня звинуватив відомого пастора Кирбіджона Калдвела у шахрайстві, відмиванні грошей та конспірації. Він і фінансовий дорадник Грегорі Смит продали на понад 1 млн. дол. безвартісних бондів старшим інвесторам, деякі з котрих втратили свої життєві заощадження. К. Калдвел використовував свій вплив як пастор великої методистської церкви, яка має 16 тис. вірних, щоб обманути 29 інвесторів. Бонди видала колишня Китайська Республіка перед захопленням влади комуністами у 1949 році й вони не мають жодної інвестиційної вартості. Пастор і Г. Смит обіцяли інвесторам зворот за продані бонди в десятках мільйонів доларів. 64-літній К. Калдвел очолив церкву у 1982 році, коли вона мала лише 25 вірних. Ставши визначним церковним провідником, він здобув довіру тодішнього губернатора Техасу Джорджа В. Буша. проводив офіційну молитву на президентських інавгураціях Дж. Буша. У 2008 році він уділив шлюб дочці президента Джені. Того року він підтримав кандидатуру Барака Обами на президента. Уряд каже, що К. Калдвел і Г. Смит вживали зібрані гроші на свої особисті потреби. Їм обом загрожує по 20 літ тюрми за шахрайство, плюс 10 літ за відмивання грошей, як також 1 млн. дол. кари. („The Washington Post“)

■ Росія видворила 60 дипломатів США

МОСКВА. — Москва заявила 29 березня, що вона видворить 60 дипломатів США. Десять інших країн долучилися до Лондону й Вашингтону, видворяючи російських дипломатів і шпигунів за те, що Росія 4 березня в Англії отруїла нервово-паралітичною речовиною колишнього свого шпигуна Сергія Скрипаля і його доньку Юлію, котрі тепер перебувають у важкому стані. („Reuters“)

■ Суперечки про російську статую в США

ЕЛІЗАБЕТ-СИТІ, Північна Кароліна. — Під час Другої світової війни радянські пілоти проходили навчання на побережжі Північної Кароліни як частина таємного шпигунського проекту. У 2013 році розсекречено деталі „Проекту Зебра“ на станції Узбережної Охорони США в Елізабет-Ситі, де американці тренували 300 радянських пілотів для виявлення і знищення німецьких підводних човнів. Тепер Міністерство оборони Росії хоче поставити 25-тонний монумент з бронзи в місті, де цей проект відбувався. Росія заплатить за монумент, якщо місто погодиться на утримання й покращення його. Але підписання меморандуму узгодження не відбулося 27 лютого, тому що міська рада проголосувала проти нього. Прихильники статуї кажуть, що не треба змішувати історію з сучасними подіями, але противники відповідають, що часи змінилися, а пам'ятник може стояти і в Росії. („Miami Herald“)

РЕЗОНАНСНА ПОДІЯ

Надя.ru. Далі буде.

Віталій Кулик

Шевченківський районний суд Києва визначив запобіжний захід для Надії Савченко у вигляді утримання під вартою протягом 59 днів, до 20 травня цього року. Ще кілька днів тому скептики і опозиція сміялися над заявами Юрія Луценка. Увечері 21 березня в залі Верховної Ради не було голосів за арешт Н. Савченко — хотіли тільки позбавити її депутатської недоторканності.

Але після Надиних „сюрреалістичних“ етерів і, власне, фільму від Генеральної прокуратури критична маса голосів набралася. Докази очевидні, і їх важко заперечувати. Н. Савченко особисто готувала вбивства і взаємодіяла з представниками окупаційних російських військ на Донбасі, домовлялася про координацію, отримувала від терористів зброю тощо. Одне це — узгодження з ворогом плянів державного перевороту — вже є підставою для осуду Н. Савченко. Сьогодні їй можна інкримінувати ч.1 ст.109 Кримінального кодексу України — „дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій, — караються позбавленням волі на строк від п'яти до 10 років з конфіскацією майна або без такої“; ст.112 „посагання на життя президента України, голови Верховної Ради України, народного депутата України, прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України тощо ... — карається позбавленням волі на строк від 10 до 15 років або довічним позбавленням волі з конфіскацією майна або без такої“; ст.113 „вчинення, з метою ослаблення держави, вибухів, підпалів або інших дій, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування або пошкодження об'єктів, що мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, — карається позбавленням волі на строк від 10 до 15 років з конфіскацією майна або без такої“.

Можна довго абстрактно говорити про те, що спецоперація Служби безпеки та Генеральної прокуратури України у справі „Савченко-Рубан“ є ремейком операції „Трест“ Головною політичного управління зразка 1921-1926 років. Так, Н. Савченко створили ілюзію того, що існують командири частин Збройних сил України, які готові взяти участь в перевороті. Не виключено, що, крім Володимира Рубана і самої Н. Савченко, виявлять ще кілька спільників, а все решта фігурантів виявляться в ролі агентів українських

спецслужб. Вона справді готувалася до кровопролиття.

Я раніше писав і зараз повторюю, що вона психологічно готова до вбивств, в тому числі мирного населення. Бо „успішні перевороти безкровними не бувають“ (її слова на зустрічах у Львові в 2016 році). Як сказав В. Рубан на оперативному відео, „...чи потрібен хаос, хаосу боятися не потрібно — хаосом слід управляти“. Я так розумію, що „управляти“ повинні не з Києва, а з Москви. Ю. Луценко має рацію, коли говорить, що Н. Савченко повернулася з Росії вщерть начинена російською пропагандою. Очевидно, що з нею весь цей час працювали і в Україні. Починаючи з підготування тез і ораторських навичок та закінчуючи підготуванням відеороликів.

Звичайно, вона стверджує, що вся історія зі зброєю і переворотом — це був „жарт“, „сюрреалізм“ і „перевірка системи“. Але це — слабкий аргумент, в якій не вірять навіть її колишні шанувальники.

У той же час для мене, як експерта, важливим є не стільки аналіз матеріалів справи (це — завдання суду), а те, що залишилося за кадром прокурорського фільму. У контексті історії Н. Савченко виплило кілька тем, на які повинна бути дана експертна рефлексія.

По-перше, Н. Савченко і її куратори переоцінили революційну ситуацію в Україні. Вона (революційна ситуація) ще не склалася. Тому роля народовольців (провокаторів народного повстання), яку вони на себе хотіли приміряти, виявилася карикатурною. Українці справді не люблять владу. І є за що не любити. Люди на кухні говорять про те, що готові підвести літр другий бензину, щоб спалити Верховну Раду, і особисто перестріляти з десятком депутатів. Але далі кухні радикалізм не йде. Крім Н. Савченко та кількох кримінальних „Робін Гудів“ до неї, ніхто не збирався практично втілити свої „мрії“ в життя. Українці не схильні до тероризму. Це не наша національна справа. Однак, це не означає, що умови для революції не виникнуть при сприятливих обставинах.

По-друге, у нас залишається правова невизначеність щодо Донецької і Луганської „народних республік“. Під час засідання Шевченківського райсуду адвокат Н. Савченко на заяву прокурорів про зв'язок Н. Савченко з терористами тих „республік“ відповів, що ніяких документів, які визначають ці утворення як „терористичні“, в

(Закінчення на стор. 18)

Протест біля Посольства Росії

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. — 24 березня біля Посольства Росії відбулась громадська акція протесту „Свободу українському патріоту Олегу Сенцову!“. Прийшли підтримати ув'язнених патріотів мистці з Національної спілки художників України на чолі з відомою мисткинею Мариною Соченко, яка

намалювала портрет українського політв'язня О. Сенцова й виступила ініціатором акції протесту.

Путінський режим засудив мистця, творчу людину на 20 років в'язниці за вигаданими звинуваченнями. Цивілізований світ стає в наші дні на захист О. Сенцова, Олександра Кольченка, Миколи Карпюка та інших ув'язнених громадян України.

Учасники акції протесту біля Посольства Росії. (Фото: Георгій Лук'янчук)

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Критерії демократії: верховенство права і судова незалежність

Упродовж двох днів, 20 і 21 лютого, у Мюнхені, Німеччина, відбувалася міжнародна академічна конференція „Реалії верховенства права“. Від Сполучених Штатів Америки у її праці взяв активну участь Старший суддя Федерального суду претензій у Вашингтоні, американській столиці, доктор права БОГДАН ФУТЕЙ. Призначений на цю посаду Президентом Рональдом Рейганом у 1987 році, д-р Б. Футей відомий і як професор в Українському Вільному Університеті в Мюнхені та професор-гість в Національному університеті „Київсько-Могилянська академія“, а також як співавтор різних ініціатив та програм, спрямованих на утвердження верховенства права і демократії в незалежній українській державі. Зокрема видатний правник був членом Робочої групи з питань Конституції України, ухваленої 28 червня 1996 року. У березні 2015 року Президент України Петро Порошенко призначив д-ра Б. Футея консультантом Конституційної комісії. Нижче вміщуємо головні тези доповіді д-ра Б. Футея на конференції в Мюнхені.

Верховенство права – наріжний камінь в заснуванні і розвиткові демократії, а демократія, у свою чергу, є надійним засобом досягнення економічного добробуту.

З багатьох характеристик та ознак верховенства права передусім слід підкреслити підставу: всі особи в суспільстві підпадають під дію закону. Жодна людина не є понад законом, незалежно від її статусу. Водночас джерелом права повинні бути самі люди, громадяни країни.

По-друге, поняття справедливості передбачає міжособистісне судочинство, засноване на важливих стандартах та процедурах. Президент Абрагам Лінкольн, виступаючи перед Конгресом у 1861 році з приводу створення Федерального суду претензій, заявив: „Не менш важливим є обов'язок уряду забезпечити правосуддя проти держави на користь громадян так само, як здійснювати правосуддя між приватними особами“.

Третім важливим чинником є збереження індивідуальних свобод. Четвертим – застосування судового прецеденту. П'ятим – політична система повинна ґрунтуватися на розподілі повноважень з дієвою системою „перевірок“ та „противаг“.

Нарешті, надважливим критерієм є незалежний суд. Як не може бути ринкової економіки без приватної власності, так само не може бути поваги до верховенства права без незалежного суду.

Вимоги щодо незалежності суддів можуть дещо відрізнятися між країнами, реальність та практичність такої незалежності полягає в тому, щоб суд виконував свою основну функцію – забезпечення верховенства права. Верховенство права в англійському праві завжди означало, що дії уряду ніколи не можуть бути понад законом. Верховенство права гарантує кожній особі безпосередній доступ до суду та його органів, неупереджений та незалежний суддя визначає, чи певне діяння є правомірним.

Метою будь-якої судової системи, є забезпечення стабільності в суспільстві шляхом послідовного застосування права та дотримання Конституції. Неконституційне застосування судових рішень має далекосяжні негативні наслідки не лише для юристів, але для усього суспільства країни.

Незалежно від того, чи йдеться про систему звичаєвого чи цивільного права, продуктивними є наступні кроки:

- утвердження судової незалежності в цілому;
- неухильне виконання рішень, ухвалюваних надійною, шанованою та незалежною судовою системою;
- прийняття Кодексу поведінки суддів.

Судді повинні не тільки уникати неправомірної поведінки, але й такої, що справляє враження непристойності та неприйнятності. Якщо вчинок викликає сумнів з боку етики та моралі, то потрібно утриматись від цього діяння. Крім того, суди повинні абсолютно відмовитися від відвідувальних годин, де одна сторона може зустрічатися індивідуально з суддею за зачиненими дверима без офіційної судової процедури та іншої сторони. Слід також уникати конфліктів інтересів та подавати звіти про фінансові доходи.

Судова незалежність не означає, що судді роблять, як хочуть – їхня діяльність має повною мірою узгоджуватися з Конституцією та законами країни.

У цивільних, а також країнах звичаєвого пра-

ва, незалежність суддів, в кінцевому рахунку, багато в чому залежатиме від сумління та свідомості самих суддів. Ніхто не поважатиме суддів, доки вони не почнуть поважати самі себе.

Є два аспекти, в яких судді повинні бути незалежними. По-перше, вони повинні бути чесними брокерами, незалежними та неупередженими, щодо сторін. Судді повинні вирішувати справи неупереджено, на підставі фактів та права, без будь-якого тиску, неправомірного впливу, погроз, прямих чи опосередкованих, від жодної сторони чи установи. Моральне зобов'язання судді щодо такої незалежності усуває фаворитизм та корумпованість судової системи країни. Якщо судді не дотримуватимуться цього морального зобов'язання, громадськість втратить довіру в справедливість свого суспільства, породжуючи цинізм, гнів та нестабільність.

Суддя Верховного суду США Фелікс Франкфуртер влучно висловився: „Судова влада не має ні гаманця, ні меч, і тільки опирається на довіру громадськості до своїх моральних санкцій“.

По-друге, судова влада, а отже, і кожен суддя зокрема повинна діяти як рівноправна і незалежна від інших гілок влади. Судді незалежні в цьому сенсі, якщо вони не є зв'язані з іншою гілкою влади чи політичною партією. Дуже важливо, щоб суди мали юрисдикцію і можливість обмежувати законодавчу владу чи виконавчу владу, трактуючи закони та офіційні акти, визнаючи їх неконституційними, коли вони зменшують права громадян. Крім того, для того, щоб незалежність суддів мала практичний ефект, такі тлумачення повинні забезпечуватися законодавчою та виконавчою гілками влади.

У Сполучених Штатах становлення судді є професійним досягненням юридичної кар'єри. Бути суддею означає бути на одній з найбільш шанованих посад в американському суспільстві. Через повагу до суддів суди мають великий авторитет та довіру людей. Соціологічне опитування, проведене компанією „Gallup“ в 2017 році, показало, що 68 відс. американців довіряють федеральним судам.

Всі федеральні судді, визначені Статтею III Конституції США, перебувають на своїх посадах за умови гідної поведінки і можуть бути усунені тільки через процедуру імпичменту Конгресом. Судовий імунітет поширюється тільки щодо судових рішень та процесу їх винесення. Судді не мають імунітету, в кримінальних справах та договірних зобов'язаннях.

Перша Поправка до Конституції гарантує для громадськості та преси доступ до судових процесів. Інформуючи громадськість про судові справи, преса допомагає контролювати незалежність судової влади.

Перехід України від адміністративно-командної системи до принципу верховенства права почався з Акту Проголошення Незалежності України 24 серпня 1991 року і наступного підтвердження 90 відс. населення України під час Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року. Згодом, 28 червня 1996 року, – дебатами та ухваленням 315 голосами у Верховній Раді Конституції України. Цим Україна зробила черговий крок до спільноти демократичних держав, які шанують верховенство права та систему вільної ринкової економіки як найвищі цінності.

Конституція визначила те, що найбільше ціка-

(Закінчення на стор. 12)

АМЕРИКА І СВІТ

■ Ватикан вияснює питання пекла

ВАТИКАН. — Ватикан висловив докір відомому італійському журналістові Юджініо Скалфарі, котрий цитував Папу Франциска, що, мовляв, пекло не існує. У ватиканській заяві 29 березня підкреслюється що це неправильне віддзеркалення слів Папи. 93-літній Ю. Скалфарі є відвертим атеїстом і засновником газети „Ля Републіка“. Він завжди хвалився, що не вживає звукозаписувачів під час своїх інтерв'ю з провідними діячами, а відтак описує ці зустрічі у статтях. У своїм виданні 28 березня він написав, що у відповідь на запит, куди йдуть „недобрі душі“, Папа сказав: „Вони не є покарані. Ті, які покаються, отримують Боже прощення і займають своє місце в рядах тих, хто споглядає на Нього, але ті, які не покаються і не можуть бути прощені – зникають. Пекло не існує; існує зникнення грішних душ“. Ватикан заявив, що Папа не давав журналістові інтерв'ю, і що написана стаття „була плодом його реконструкції“, а не „вірною версією слів Святого Отця“. Це вже третій раз Ватикан видає заяву, відмежовуючись від статей Ю. Скалфарі про Папу, включно з однією в 2014 році, де журналіст написав що Папа скасував гріх. („Reuters“)

■ Губернатор і позивачі погодилися

АНАПОЛІС, Мериленд. — Губернатор Мериленду Лері Гоґен мусить бути більш поблажливим до коментаторів, котрі не погоджуються з ним у соціальних мережах, згідно з умовами для покладення позову, в якому його звинувачено в цензуруванні своїх виборців через блокування їхнього доступу до його сторінки на мережі Фейсбук. Американська спілка для громадських свобод (ACLU) подала позов в суді проти республіканського губернатора по стороні чотирьох позивачів, яким буде виплачено 65 тис. дол. як одна з умов, які були оголошені 1 квітня. („Associated Press“)

■ Дружина бореться за активіста

ТАЙПЕЙ, Тайван. — В листопаді 2017 року комуністичний Китай засудив тайванського активіста Лі Мінґ-че до п'яти років ув'язнення за підривну діяльність, тому що він організував політичні дискусії на комп'ютерних мережах і допомагав родинам ув'язнених дисидентів в Китаї. Його дружина Лі Чінґ-ю отримала дозвіл відвідати його в тюрмі. Перебуваючи у Тайпеї 28 березня, вона розповіла, що її чоловік виглядає фізично здоровим, але йому заборонено писати до неї. Вона закликала світ не забувати за нього. („Associated Press“)

■ Болтон – дорадник президента

ВАШІНґТОН. — Президент Дональд Трамп 22 березня призначив Джана Болтона на пост свого дорадника для національної безпеки на місце генерал-лейтенанта Герберта Мек-Местера. Д. Трамп подякував Г. МекМестерові за його відмінну службу і повідомив, що заміна відбудеться 9 квітня. 69-літній Дж. Болтон був послом США до ООН за часів Президента Джорджа В. Буша. Він має репутацію „яструба“, котрий має тверду лінію до ворогів США. Він написав у газеті „Вол Стріт Джорнал“, що США повинні нанести превентивний удар по Північній Кореї через „навислу“ загрозу її ядерної зброї. („The Wall Street Journal“)

■ Суддя відкрив двері для притулку

СІЕТЛ, Вашингтон. — Федеральний окружний суддя Рікардо Мартінез 29 березня відкрив двері для притулку тисячам нелегальним емігрантам. Він сказав, що коли федеральний уряд звільняє затриманих емігрантів, вирішивши, що вони мають деяку підставу для притулку, яка буде вирішена судом, уряд не повідомляє їх, що вони мають тільки один рік часу, щоб подати прохання на притулок, інакше їм загрожує депортація. Через бюрократичні затримки і велику кількість справ, офіційне переслухання цих емігрантів часто відбувається понад рік пізніше, коли вже запізно отримати притулок. Суддя також наказав, що уряд мусить продовжити термін на один рік тим емігрантам, яким вже минув однорічний реченець. („Associated Press“)

Жалоба в Росії – застереження для України

28 березня в Росії було оголошено день жалоби у зв'язку з масовою трагічною загибеллю 25 березня людей, переважно дітей, у торговельно-розважальному центрі „Зимова вишня“ сибірського міста Кемерово. Коли у цій будівлі сталася велика пожежа, сотні дітей виявилися зачине-ними у кінотеатрі і не змогли залишити залу. У вогні вони телефонували до батькам і прощалися з ними. Влада заборонила розголошувати в соціальних мережах вістках про трагедію. Точне число загиблих досі не відоме, але не менше ніж 64 особи. У Москві, Кемерові, інших містах тисячі людей вийшли на акції протесту. Вони мали плякати „Росія без Путіна!“, „Путіна у відставку!“. Оскільки в Росії це не перша пожежа з масовою загибеллю людей, населення обурене байдужим ставленням влади до появи численних розважальних центрів у колишніх виробничих приміщеннях, не пристосованих до скупчення відвідувачів та їхньої аварійної евакуації.

Світ не залишився байдужим до трагедії. Державний департамент США висловив співчуття родинам жертв, а також постраждалим від пожежі в торговельному центрі Кемерово, підкресливши, що стоїть разом з російським народом, однак не з урядом Росії, який прагне підірвати західні цінності. Посол США в Росії Джон Гантсман відвідав церкву в Москві для того, щоб помолитися за всіх, хто постраждав під час трагедії в Кемерово.

Перший заступник голови Верховної Ради України Ірина Геращенко висловила співчуття сім'ям загиблих і заявила: „Я чітко розділяю злочини російської влади й ту страшну трагедію, яку переживають сім'ї в Кемерові. В пожежі загинули маленькі діти, школярі, мені їх дуже жаль“. Це співчуття поділяють численні українці.

Водночас жалоба в Росії повинна стати застереженням для України, де, як і в Росії, у гонитві за наживою, розміщують численні розважальні центри у непристосованих приміщеннях. Лише після пожежі схаменувся уряд України. Прем'єр-міністр Володимир Гройсман 28 березня доручив Міністерству внутрішніх справ, Державній службі з надзвичайних ситуацій та іншим органам державної і місцевої влади провести масштабну перевірку на відповідність нормам безпеки торговельних центрів, шкіл, дитячих садків та інших закладів масового скупчення людей. Він пообіцяв, що інформацію про відповідні перевірки буде оприлюднено за місяць.

На інтернет-сторінці Київської міської ради 27 березня зареєстрували петицію з вимогою провести термінову перевірку усіх розважальних комплексів на дотримання норм пожежної безпеки. Станом на 28 березня петиція набрала 1,277 голосів з 10 тис. необхідних для її розгляду столичною владою.

Це ніби добре. Але чи не запізно? Чи не станеться, що, як звичайно, власники таких комплексів намагатимуться ігнорувати урядові розпорядження, даватимуть хабарі, маскуватимуть небезпеку? В Україні з 2016 року по грудень 2018 року діє мораторій на плянові перевірки суб'єктів господарської діяльності з боку держави. Чи це не шкодить безпеці? Скептично ставиться до стану протипожежної системи більшість торгових та розважальних закладів президент охоронної корпорації „Сіріус“ Ігор Ніколенко: „Керівництво центрів стоїть перед вибором – або встановлювати дороге обладнання безпеки, або просто платити гроші, щоб перевірки не відбувалися. Будь-який документ можна купити“. Люди не повинні бути байдужими, коли йдеться про життя їхніх дітей.

ІСТОРІЯ

Остання прес-конференція В'ячеслава Чорновола

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Остання поїздка В'ячеслава Чорновола була до Кропивницького, тоді – Кіровограда. Весняного ранку 1999 року до мене зателефонував голова міської організації Народного Руху України Сергій Шевченко (через кілька років по тому він розіб'ється у автомобільній катастрофі) і повідомив, що по дорозі з Кіровограда на Київ загинув В. Чорновіл.

Було відчуття, що вбито цілу епоху українського спротиву, той стержень, який мав шанс втримати цілою тоді ще впливову політичну силу – Народний Рух України.

У Кіровоград В. Чорновіл приїздив з метою знайти порозуміння між двома відлами Руху на Кіровоградщині та їхніми провідниками Анатолієм Ревенком та Валерієм Репалом. Цей розкол, абсолютно безглуздий у своїй суті, ґрунтувався, як мені тоді здавалось, на якихось дрібних амбіціях, мало не дитячих образах один на одного. Уже пізніше стане відомо, що тодішнє КГБ активно діяло: їхніми агентами були просякнуті усі структури молоді і недосвідченої політичної сили. Тож і розкол той був не випадковим.

Народний Рух народився низу, ніякого фінансування не мав. Якби він розвивався і далі, отримав підтримку народу, то міг би стати тією силою, яка не дозволила б скотитися до нинішнього олігархічно-корупційної системи. Але народ виявився не готовим підтримати таку політичну лінію, а ті, хто мав іншу мету, діяли наступально і рішуче.

Досить швидко у Рух потяглися ті, хто побачив у ньому нагоду для піднесення своєї кар'єри, впливів, зв'язків. Тоді й почався розкол, який призвів до його фактичного зникнення з політичної карти країни.

У березні 1999 року В. Чорновіл провів зустріч з громадськістю у приміщенні обласного музично-драматичного театру, як кандидат

Пам'ятний хрест на місці загибелі В'ячеслава Чорновола. (Фото: Камелот)

у Президенти України. Попри усі проблеми з розколом він говорив оптимістично, дотепно, блискуче реагував на запитання, хоча у його словах і відчувалася певна втома.

Після зустрічі відбулась прес-конференція. Кімната була тісною, організатори сподівалися на дуже вузьке коло учасників. Але бажаючих поспілкуватись з В. Чорноволем виявилось чимало. Я була присутня на прес-конференції як заступник редактора і політичний оглядач „Вечірньої газети“.

Напередодні на зборах Руху я заявила про свій вихід з його лав, як протест проти розколу. В. Чорновол тоді представляв журналістській спільноті його прес-секретар Дмитро Пономаренко, який теж постраждав у тій аварії та працівник апарату центрального проводу Руху Андрій Ніцой.

На прес-конференції В. Чорновіл сподівався, що дрібні амбіції вляжуться і цілісність Руху збережеться і був упевнений, що Україна має велику перспективу. Через кілька годин його не стало. А перспективу доводиться досі виборювати дуже важко.

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення

Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

Fax (973) 644-9510

E-mail adukr@optonline.net

Передплата

Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

ЦІНИ НА ПЕРЕДПЛАТУ „СВОБОДИ“

ДРУКОВАНА „Свобода“ (на папері)

Члени УНСоюзу		Не-члени УНСоюзу	
Рік	Пів-року	Рік	Пів-року
80 дол.	45 дол.	90 дол.	50 дол.

ЕЛЕКТРОННА (www.svoboda-news.com)

40 дол. на рік для всіх

Передплатити можна кредитовою картою з веб-сторінки www.svoboda-news.com, або зателефонувавши до відділу передплати на 973-292-9800, дод. 3040).

ДРУКОВАНА І ЕЛЕКТРОННА

Члени УНСоюзу		Не-члени УНСоюзу	
Рік	Пів-року	Рік	Пів-року
85 дол.	50 дол.	95 дол.	55 дол.

Для тих читачів, котрі отримують друковане видання, передплата електронної версії „Свободи“ коштуватиме всього на 5 дол. більше (щоб отримати цю знижку, треба телефонувати до відділу передплати на 973-292-9800, дод. 3040).

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Готуємо видання „Щоденника“ Шевченка

Цього року виповниться 160 років, як Тарас Шевченко завершив роботу над написанням свого „Журналу (Щоденника)“, який почав вести в Новопетровському укріпленні в останні місяці заслання, коли чекав офіційного повідомлення про своє звільнення. Це не лише автобіографічний документ із 102 аркушів, з якого ми дізнаємося про життя мистця з 12 червня 1857 року по 13 липня 1858 року. Нотатки Т. Шевченка – це згусток баченого і пережитого, глибокі роздуми про різноманітні явища життя. Поет порушує на сторінках „Щоденника“ багато важливих суспільних питань. Прочитання цього твору сприяє розумінню Шевченкової літературної й мистецької спадщини, його світогляду, філософських і політичних переконань.

Уперше „Щоденник“ був надрукований за автографом у 1861 та 1862 роках у журналі „Основа“. Тривала публікація 16 місяців, невеликими уривками в 15 книгах. Текст мав численні пропуски, скорочення та редакторські „правки“, зумовлені як цензурни-

ми умовами, так і ідейно-політичними позиціями видавців. Частина прізвищ була зашифрована.

Лише через 50 років після першої публікації російського оригіналу, в 1911 році „Щоденник“ побачив світ у Санкт-Петербурзі окремою книгою. У підготованні цього видання брав участь Михайло Коцюбинський. Але й воно не було повноцінним, через цензуру та вилучення рядків, що негативно характеризують царизм, духовництво, деспотизм тощо.

Буквальне відтворення тексту „Щоденника“ було здійснене Академією Наук Української РСР 1927 року в Києві за редакцією академіка, історика літератури, критика, шевченкознавця, уродженця Черкащини Сергія Єфремова (1876-1939), якого заслужено називають „сумлінням нації“. Вийшло воно як четвертий том першого Повного академічного зібрання творів Т. Шевченка (перші два томи – це поетичний доробок, третій – листування). С. Єфремов і сім його співробітників зробили розлогі, докладні й коректні коментарі до

текстів. Сам С. Єфремов підготував 432 примітки до „Щоденника“, деякі з них потребували спеціальних досліджень. У передмові „Од редактора“ вчений підкреслив, що разом з редактором-текстологом Михайлом Новицьким прагнув „якомога менше відступати від первотвору, навіть у дрібницях, аж до пунктуації, дуже своєрідної у Шевченка, намагаючись дати точну копію оригіналу“. Уперше подано первісні варіанти тексту, понад 650 стор. займають у томі ґрунтовні коментарі фахівців різних галузей науки.

У результаті штучно сфабрикованого в 1929 році процесу над підпільною Спілкою Визволення України, у справі якої як нібито організатор, був арештований С. Єфремов, а потім закатований у березні 1939 року в одному з таборів, видання повного зібрання творів Т. Шевченка припинилося. Томи „Щоденник“ (1927) та „Листування“ (1929) були вилучені, опинилися в спецховищах і стали раритетами.

2013 року, напередодні 200-літнього ювілею українського генія,

черкаське видавництво „Брама-Україна“ (директор Олександр Третяков) здійснило репринтне видання за друком 1929 року „Листування Тараса Шевченка“ за редакцією С. Єфремова. У 2014 році ця книга отримала відзнаку „Найкраща книга 21-го Форуму видавців“.

Сьогодні є необхідність у репринтному відтворенні „Щоденника“ Тараса Шевченка за виданням 1927 року за редакцією С. Єфремова. Таке унікальне фахове видання стане цінним подарунком шевченкознавцям, студентам, викладачам та іншим зацікавленим особам. Запрошую всіх небайдужих фінансово сприяти здійсненню Шевченківського видання.

За додатковою інформацією можна звертатися до видавця О. Третякова. Тел.: 380-63-625-5512, електронна пошта: book_brama@ukr.net.

Василь Пахаренко – професор катедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

Черкаси

Бережіть рідну мову!

Редактор Петро Часто в статті „Що чекає нас і нашу мову?“ 9 березня підняв на сполох справу нашої нинішньої мови. П. Часто пише: „Не встигла наша рідна мова в незалежній Україні очиститися від панівних русизмів і советизмів, як її самотність опинилася під новою загрозою, й це стосується не лише єдності і цілісності літературної мови, але в цілому культурних традицій, духовного життя загалом“.

А у тому ж числі „Свободи“ Михайло Басараб в статті „Позачер-

гові вибори в Україні?“ катє нашу мову англосуржиками, позичаючи з англійської мови слова, відповідники яких є в українській мові. Він пише: педалювали (peddled), а треба розширювали, ініціюючи (initiate) замість починати, започаткувати, лобіст (lobbyist) – немає нашого слова, опція (option) – вибір, експерт (expert) – знавець фахівець, респондент (respondent) – відповідач.

Петро-Ярослав Пясецький,
Сані-Айленд, Флорида

Діти вивчають вірші Шевченка

Програма „Іду з дитинства до Тараса“, яку Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) розпочав в 2007 році і завдяки шановним жертводавцям продовжує кожного року, базується на конкурсі вивчення і деклямації віршів Тараса Шевченка, щоб заохотити дітей до глибокого вивчення його творчості і до кращого володіння українською мовою.

Конкурс відбувається для школярів віком від 12 до 18 років. Молодь змагається у деклямаціях Шевченкових віршів спершу по класах, опісля на загальношкільних конкурсах, відтак на районних, а в кінці на обласному рівні, де і вибирають переможців. Обласні переможці отримують нагороду: дводенну подорож до Києва та Канева.

В 2017 році конкурси відбулися в Чернігівській, Одеській, Кіровоградській, Харківській та Полтавській областях. Цього року від-

буваються конкурси в Луганській, Донецькій, Рівненській, Закарпатській і Чернівецькій областях, а екскурсії для всіх переможців почнуться 22 травня.

Події в Україні показали, що виховання молоді в патріотичному дусі, це один із найважливіших напрямів в будові української держави.

ЗУАДК самостійно не зможе продовжувати цю надзвичайно вартісну і потрібну програму за браком фондів, які виносять 2,000 дол. на область.

ЗУАДК просить підтримати здібних дітей і їхню віру, їхній патріотизм, їхнє бажання творити та змінювати світ на краще. За додатковими інформаціями просимо звертатися до бюро ЗУАДК: UUARC 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111. Тел.: 215-728-1630. Сторінка в інтернеті www.uuarc.org

ЗУАДК
Філядельфія

У Львові послуги – тільки українською мовою

Львівська міськрада зобов'язала усіх працівників сфери обслуговування у місті надавати послуги виключно українською мовою, а будь-яку іншу вживати лише після прямої вимоги клієнта.

Відповідну ухвалу „Про регулювання мови обслуговування громадян у сфері надання послуг, торгівлі та здійснення інформування про товари та послуги у місті Львові“, підтримали 15 лютого на пленарному засіданні сесії депутати Львівської міської ради.

Відповідно до ухвали, цінники, рекляма, вивіски, афіші, меню обов'язково мають бути написані державною мовою і, при необхідності, можуть дублюватися також чужоземною. Слідкувати за використанням української мови зобов'язали працівників „Муніципальної варти“, які можуть застосовувати до підприємців грошову кару.

„Львів завжди був, є і буде твердинею українських національних цінностей, тому для нас важлива якість сервісу. Паралельно працював проєкт ухвали щодо якості надання послуг, зокрема й

англійською мовою. Ми визначаємо модель щодо дотримання законів України щодо реклями, етикеток тощо. У рекомендаційному стилі даємо поради закладам харчування та обслуговування, щоб у закладах були примірники державною мовою та англійською мовою. Визначено напрямом, як має здійснюватись контроль і стимулювання“, – прокоментував це рішення Андрій Москаленко, заступник міського голови з питань розвитку.

За недотримання цих вимог передбачена грошова кара від 17 до 170 грн. (при повторному порушенні максимальна сума штрафу складатиме 459 грн.).

Депутати Львівської міської ради також зобов'язали районні адміністрації разом з Національною поліцією, управлінням Державні служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, „Муніципальною вартою“ та громадськими організаціями утворити робочі групи для контролю за дотриманням цієї ухвали у місті.

„Високий замок“

Діти з Чернігівської області на могилі Тараса Шевченка. (Фото: ЗУАДК)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Академія св. Юра провела Марш пам'яті

НЮ-ЙОРК. – 14 березня студенти та вчителі Академії св. Юра приєдналися до учнів, які по усій країні вийшли на марш пам'яті 17-ти невинно вбитих студентів під час стрілянини в „Marjory Stoneman Douglas High School“ в Паркленді, Флориди.

Марш пам'яті розпочався о 10-й год. ранку і пройшов вулицями міста, потім учні зайшли в церкву св. Юра, пов'язали на рукави помаранчеві стрічки та несли в руках плякати „Ми пам'ятаємо жертв стрілянини у Флориді“.

У церкві директор Академії Андрій Стасів звернувся до учнів зі словами про трагедію та зачитав імена усіх 17 жертв, що загинули 14 лютого. Кожен з присутніх помолився за вбитих. Поділились з іншими думками про трагедію учні 11-ої класи Ноа Бейлен та Максим Івашків, старшокласник Джеймс Вердуго, учениця 10-ої класи Александра Пабон.

З студентами мав розмову о. Іван Кащак, який нагадав учням,

Учасники Маршу пам'яті біля Церкви св. Юра. (Фото: Академія св. Юра)

що Господь дає вибір як реагувати на кривду, заподіяну нам. З вірою у Бога можна загоїти свої рани та зробити світ кращим.

Директор А. Стасів звернув-

ся до студентів з завершальним словом. Після цього в приміщенні бібліотеки академії учні зустрілись з Мамукою Мамулашвілі, командиром Грузинського наці-

онального батальйону, який розповів про теперішні події на східному фронті в Україні.

Академія св. Юра

42-ий Відділ ООЧСУ відбув річні збори

Богдан Гаврилюк

НЮ-ЙОРК. – 18 лютого в парадному центрі у Юніондейлі відбулися річні збори 42-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) на Лонг-Айленді. Головою зборів обрано голову 2-го Відділу ООЧСУ в Нью-Йорку Степана А. Качурака. До президії обрано Володимира Ковалю, Юлію Трояновську, Віру Бочуляк. До президії запрошено настоятеля Української греко-католицької церкви св. Володимира о. Василя Гринків та голову відділу Галину Фенченко.

С. Качурак привітав всіх присутніх, зокрема гостей, які приїхали відвідати та підтримати загальні збори відділу, а саме представників 41-го Відділу ООЧСУ у Брукліні Остапа Глинського, Андрія Шегельського, Дмитра Стапінського та Михайла Бабія, а також голову відділу Українського Конгресового Комітету Америки в Гемпстеді Стефана Кунського, почесну голову відділу Катерину Мицьо та всіх почесних членів відділу.

С. Качурак розпочав збори хвилиною мовчанки на вшанування членів відділу, які відійшли у

вічність за останній рік, воїнів та невинних жертв війни на сході України, запросив до молитви о. В. Гринків.

З головним звітом виступила голова відділу Г. Фенченко, яка нагадала про захід, присвячений операції „Вісла“. Завдяки доповіді очевидця тих подій К. Мицьо усі перенеслися у складні для України часи. Також дуже зворушили листи переселенців. Присутні слухали спів Анички Чеберенчик. Понад 6,000 дол. від благодійного заходу були передані трьом ветеранам війни, які були на святі. За ці гроші поранені воїни змогли пройти реабілітацію у медичних закладах США.

42-ий Відділ ООЧСУ вперше святкував свято Спаса усією громадою. Усіх вразив велетенський жовто-блакитний прапор, натягнутий між деревами. Наступним заходом було свято „Ми з тобою, Україно!“, на якому виступали українська співачка Ірина Лончина та гурт „Родина“. Вперше проведений аукціон з продажу картини. Було зібрано 9,210 дол., які були передані на лікування ветеранів війни, присутніх на святі.

Г. Фенченко зробила кілька про-

Президія зборів на Лонг-Айленді.

позицій щодо роботи 42-го Відділу на 2018 рік. Ювіляри 2017 року і ветерани ООЧСУ отримали на зборах цінні подарунки – книги молодих українських авторів.

До звіту запрошено головного фінансиста відділу Ганну Кійко. 42-ий Відділ з допомогою інших організацій та громад, зібрав і пожертвував понад 16 тис. дол. на благодійну діяльність. На зборах виступив С. Качурак.

Номінаційна комісія у складі І.

Трояновської, Мирослава Кійка та Оксани Боднар представила кандидатів до управи відділу на 2018-2019 роки, яка була обрана одностайно. Головою обрали Г. Фенченко.

Частиною зборів був виступ К. Мицьо, яка виголосила доповідь про історію імміграції в Америці. А. Шегельський розповів про спільні проекти, виконані упродовж року з 42-им Відділом ООЧСУ у Гемпстеді.

При кінці були зачитані листи подяки від Школи українознавства та релігії в Гемпстеді та танцювального ансамблю „Мрія“ за фінансову підтримку. Особисто висловила теплі слова подяки фінансовий референт Православної церкви св. Михайла в Гемпстеді Валентина Пауліц, для якої виділили 350 дол. для допомоги клініки, де обслуговують хворих жінок та дітей в Україні.

Стефан Лашин проголосив про значну пожертву та підтримку Українського ліцею у Польщі. Випускницею ліцею була секретар 42-го Відділу Юлія Трояновська, для якої була передана щойно видана книжка, спонсорована відділом. Збори закінчилися співанням гімну України.

Усіх присутніх було запрошено за щедрий стіл, який організували господині з 42-го Відділу ООЧСУ.

Учасники зборів 42-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України на Лонг-Айленді. (Фото: Ігор Фенченко)

Концерт пам'яті Зеновія Лавришина

Дарма Турчин-Дувірак

ТОРОНТО. – Рік тому, 31 січня 2017 року, не стало композитора, диригента, піаніста, педагога, музиканта Зеновія Лавришина. На відзначення річниці його смерті 4 лютого у приміщенні „Humber Valley United Church“ відбувся концерт, організований невтомним керівником хору „Веснівка” та Чоловічого камерного хору Квіткою Зорич-Кондрацькою.

Концерт викликав низку спогадів, з якими я хотіла б поділитися.

З 3. Лавришином я познайомилася 1991 року під час першої візити до Канади. Пізніше, вже мешкаючи в Торонто, зустрічалася з ним кілька разів на музичних конкурсах і концертах, відвідувала вдома, обговорюючи чи вирішуючи якусь конкретну музичну справу. З. Лавришин завжди справляв враження особи знавчої, компетентної, глибоко зануреної у світ музики і водночас скромної і самокритичної, що виявлялося у легко-іронічній манері висловлювання. Його твори, які доводилося почути на концертах (як правило, у виконанні хору „Веснівка”), свідчили про непересячний талант та неабияку професійну майстерність.

Можливість краще пізнати композитора випала, коли на прохання родини покійного я разом з К. Кондрацькою впорядковувала бібліотеку і архів З. Лавришина.

Перше відкриття – З. Лавришин буквально жив і творив Україною. Він залишив її малою дитиною, а від 1950 року до смерті мешкав в Канаді. Однак, сотні видань, що склали його величезну книжкову і нотну бібліотеку, були видані в Україні або в українській діаспорі. Я знайшла в архівах композитора десятки поживітих від давности нотних зшитків, де рукою його батька о. Василя Лавришина були переписані хорові твори українських клясиків та обробки народних пісень.

Любов до України і української музики, що плекалася в родині Лавришин (його мати Марія, навчалася свого часу у Василя Барвінського), була підтримана і розвинута його вчителями музики Катериною Гвоздецькою, Левком Туркевичем, Любою Колесою. Любов до України визначила всю подальшу професійну діяльність З. Лавришина та окреслила характер його композиторської творчості.

Щодо композиторської творчості – це було моє друге відкриття при впорядкуванні архіву З. Лаври-

Концерт пам'яті Зеновія Лавришина 4 лютого. На сцені – хор „Веснівка” і Чоловічий камерний хор.

шина. Він залишив після себе сотні композицій у практично всіх (крім балету) існуючих музичних жанрах. Вразила також кількість всякого роду переробок, аранжувань, оркестрових та камерно-ансамблевих варіантів його власних і чужих композицій: він виконував безліч замовлень на потреби української громади, пристосовуючи ті чи інші твори до виконавських можливостей конкретних колективів та солістів.

З. Лавришин виявив себе як здібний диригент – засновник та керівник хорів „Лісова пісня”, „Діброва”, „Боян” „Бурлака”, Українсько-канадського оперного товариства, хорів при церквах св. Йосафата, св. Євхаристії, св. Покрови, як піаніст-соліст і акомпаніатор. Він брав участь у підготуванні величезного концерту з нагоди 1000-ліття Хрещення України, оркестрував і диригував оперою „Запорожець за Дунаєм” в Торонто, симфонічною оркестрою Гамільтонської філярмонії на концерті „Український день в Гамільтоні”. Багато часу він присвятив редагуванню пісень УПА, що вийшли окремим томом у 1997 році, та величезній упорядницькій праці над 10-томним зібранням Зіновія Лиська „Українські народні мелодії”.

Концерт 4 лютого мав на меті не лише вшанувати пам'ять композитора, але й зібрати фонди на видання його творів. Найбільш повно у

програмі були представлені хоро-ві композиції З. Лавришина у виконанні хору „Веснівка” та Чоловічого камерного хору (диригент К. Зорич-Кондрацька), хору „Благовість” при церкві св. Покрови (диригент Олесь Коник), колядки для клярнети і фортепіяна у виконанні Миколи Стадника і Ольги Білейчук. Два хори з кантати „Ольжиччина” для мішаного хору прозвучали на завершення програми.

Сольоспіви прозвучали в концерті у виконанні Павла Фондери та Люби Лавришин, дружини кузина

композитора.

Інструментальні твори прозвучали в концерті у виконанні юної Діани Лавришин, Галини Дзюрин і Ольги Білейчук.

Концерт відбувся завдяки великій організаторській та творчій праці К. Зорич-Кондрацької, яка впродовж життя композитора завжди підтримувала мистця та постійно включала його твори у програми концертів. Про пожертви на видання музичних творів З. Лавришина можна довідатися за тел.: 416-763-2197 та 416-246-9880.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

запрошує

на презентацію видання

Микола Величківський

«Під двома окупаціями. Спогади і документи.
Упорядник Тарас Гунчак»
(Нью-Йорк, НТШ-А, 2017)

Видання представляє

Професор Тарас Гунчак

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці цим томом започатковує серію «Із архівних фондів Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці: Мемуаристика», покликану привернути увагу дослідників до багатющих зібрань документів у архівах НТШ-А, відкрити ширшому читавському загалу нові сторінки з життя української діаспори і повести далі діалог про важливі

**В суботу, 14 квітня 2018 року
о 5-ій годині по пол.**

в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

Зеновій Лавришин і Квітка Зорич-Кондрацька на концерті 11 листопада 2007 року.

Спадщина Сержа Лифаря повернулася до Києва

Наталя Білоус

КИЇВ. – Колекція видатного танцівника і хореографа ХХ ст., уродженця Києва Сергія (Сержа) Лифаря повернулася на його батьківщину. Рідкісні книги, рукописи та листи представлені у Музеї української діаспори на виставці „Серж Лифар: дарую Києву“.

Протягом багатьох років зароблені гроші видатний хореограф витрачав на коштовні зразки образотворчого мистецтва, рідкісні видання, постійно поповнюючи велику колекцію картин і книжок. Особливу цінність в його колекції становлять матеріали про Олександра Пушкіна, зокрема неопубліковані рукописи поета (серед них і листи до нареченої Наталії Гон-

чарової, які згодом він видав окремою книгою). Ці раритети він скуповував у емігрантів, часто за великі гроші.

Згідно з волею С. Лифаря, значна частина колекції його бібліотеки (817 одиниць) була передана до Києва з Швейцарії майже 20 років тому і зберігається в Публічній бібліотеці ім. Лесі Українки для дорослих у Києві.

Нині завдяки спільним зусиллям Міністерства культури України, Міністерства закордонних справ України (зокрема, Посольства України в Швейцарії), Департаменту культури Київської міської державної адміністрації та відповідно до заповіту вдови мистця графині Ліліян Алефельд-Лаурвіг місто отримало ще близько 1,700 різних

Студенти Київської муніципальної академії танцю ім. Сержа Лифаря. (Фото: Марія Дука)

В Музеї української діаспори під час урочистого відкриття виставки (зліва): директор Київської муніципальної академії танцю ім. Сержа Лифаря Андрій Лягуценко, завідувач відділу мистецтв Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки Леонід Криворучко, директор Департаменту культури Київської міської державної адміністрації Діана Попова, директор Музею української діаспори Оксана Підсуха. (Фото: Марія Дука)

книг, аркушів та зошитів з особистого архіву С. Лифаря (14 скринь).

Одним з найцікавіших експонатів є рідкісна книга „Чигиринський Кобзар і Гайдамаки“, видана в 1844 році в Петербурзі, – друге прижиттєве видання творів Тараса Шевченка.

21 грудня 2017 року у Музеї української діаспори відбулося відкриття виставки. Ця виставка стала логічним доповненням до меморіальної зали, яка вже існує у музеї. Особливе зацікавлення викликають експонати, що стосуються київського періоду життя майбут-

ньої зірки сцени.

„У своїй автобіографічній книжці С. Лифар згадує про свого діда по матері Василя Марченка, який розповідав маленькому Сергійку про минуле України і показував тому позовклі, вицвілі грамоти з восковими печатками, що їх дали Лифарям українські гетьмани й кошові отамани Війська Запорізького“, – розповіла директор Музею української діаспори Оксана Підсуха.

Наталя Білоус – провідний науковий співробітник Музею української діаспори, Київ.

Contact us:

888-538-2833

PREMIER NINE*

4%

ALSO AVAILABLE:
SELECT SEVEN – 3.5%*
STARTER FIVE – 3.0%*

ANNUITIES

* First year rate. Second Year Rate – 3.0%.
All annuity rates are subject to change. Not available in all states

Ukrainian National Association, Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
General Information: 800-253-9862 • Fax: 973-292-0900
www.UkrainianNationalAssociation.org
facebook.com/UkrainianNationalAssociation

Українці усього світу провели Шевченкові свята

У березні в США, Канаді, Україні та інших країнах світу українські громади відзначили 204-ті роковини від дня народження Тараса Шевченка. Нижче вміщено повідомлення про ці події.

ЕДМОНТОН, Альберта

Орися Олійник

11 березня в приміщенні Дому Української Молоді відбувся концерт, присвячений Тарасові Шевченку, який влаштували Едмонтонський Відділ Конгресу Українців Канади (КУК) при співпраці Українського Музичного Товариства Альберти. Гасло концерту: „Тарас Шевченко – душа України“.

Концерт розпочався „Заповітом“ Т. Шевченка, який співали жіночий хор та хор „Дніпро“. Присутні встали та долучилися до співу. Після вступного слова голови Едмонтонського Відділу КУК Ориси Бойчук жіночий хор (диригент Ірина Шмігельська, при фортепіані Ірина Тарнавська) заспівав „Шевченкові. На роковини Шевченка“ на слова Лесі Українки та „Доле моя, доле“ (солістки Наталя Онищук, І. Тарнавська).

Відтак Олеся і Роман Крупі, Анжела, Тарас і Олег Баики, Стефан Подільський і Андрій Гринів з Спілки Української Молоді (Едмонтон) декламували вірші на честь Т. Шевченка. Ведучою була Зоряна Лазурко, текст ведучої приготувала Галина Котович.

Вірш Т. Шевченка „Село“ декламувала Юля Федів, учениця шко-

ли св. Матея. Дві пісні виконав дівочий ансамбль „Рута“ при Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб: Софія Семенко, Таня і Христина Стрілець, Марічка Овчаренко, Катруся Лузанак (музичний керівник Дмитро Руснак, художний керівник Алла Семенко).

Текст „Небезпечний Кобзар“, який написала Г. Котович, читали Наталя Гриців і Лілія Суха з Курсів українознавства ім. Івана Франка. Тріо „Земля“ (Наталя Онищук, І. Тарнавська та Ксеня Мариняк) виступило з трьома піснями на слова Т. Шевченка. Опісля вірш Лесі Храпливої-Щур „Портрет Тараса Шевченка“ декламувала Соломія Миц з Спілки Української Молоді.

Відтак на звуковому тлі симфонії Станіслава Людкевича „Кавказ“ пройшло зорове представлення „Пам'ятники Шевченка“, першим образом котрого був вітраж Алли Горської, що його знищила комуністична влада 1964 року. Далі були висвітлені пам'ятники Шевченкові по цілому світі, зокрема в Сибіру й Казахстані.

У заключній концертній точці виступив хор „Верховина“ з Едмонтонського Осередку СУМ (диригент Орест Солтикевич), який виконав три пісні на слова Т. Шевченка.

Голова Українського Музичного Товариства Альберти Люба Бойко-Белл подякувала усім, що брали участь у вшануванні Т. Шевченка.

Загородній), жіноче вокальне тріо „Вишневий цвіт“ (керівник Зиновій Головацький), учасники зразкової вокальної студії „Арт-Крок“ (керівники Роксолана та Роман Видиші) Анастасія Видойник й Аліна Кміта.

Аматорський драматичний театр „Зернятко“ (керівник Галина Єлісевич) представив сценку „Тарасова доля“, а хореографічний ансамбль „Водограй“ (керівник Ольга Сорочан) – танець „Не шуми, калино“. Сподобалась глядачам літературно-хореографічна композиція „Плач Ярославни“ з участю хореографічного колективу агротехнічного коледжу (режисер-постановник Леся Метельська, хореограф-постановник Христина Антонів). Шевченкову баляду „Утоплена“ читала Галина Походжай.

Завершилось дійство пісню „Реве та стогне Дніпр широкий“ у виконанні всіх присутніх.

ці мріяли про побудову пам'ятника. Були спроби це зробити на початку ХХ ст.

Але поштовхом до цього чину стала стаття Івана Дубровського, надрукована в часописі „Свобода“ в червні 1956 року. Він закликав американських українців спорудити пам'ятник Т. Шевченкові в столиці США з нагоди 100-ліття смерті поета.

Заклик І. Дубровського підхопили д-р Юрій Старосольський і Український Народний Союз. Було організовано Громадський Комітет і виборено в Конгресі США дозвіл на побудову пам'ятника. Президент США Двайт Айзенгавер підписав цей закон і пізніше урочисто відкрив пам'ятник та виголосив своє історичне слово.

Це був незабутній день 27 червня 1964 року.

НЮ-ЙОРК

Микола Галів

Вже багато років за прикладом українських театральних корифеїв Йосипа Гірняка, Олімпії Добровольської і Лідії Крушельницької у березні громада осмислює творчість Тараса Шевченка. Народний артист України Іван Бернацький спершу починав моновиставами з творчості поета, створив Українську драматичну студію, учасниками якої стали талановиті дівчата й хлопці. Драматична студія успішно поставила низку спектаклів, зокрема „Гайдамаки“ й інші, якими здобула багаточисленну аудиторію.

Цього року, 11 березня, в Українському Народному Домі зібралась широка аудиторія. Відповідальний директор Анатолій Рідкий для усіх знайшов місце. Гости прийшли, щоб поклонитись великому Кобзареві і побачити трагічну поему „Катерина“ у театралізованому осмисленні І. Бернацького.

Сценічне оформлення, на тлі якого відбулося багатокольоритне дійство, мало вагомое психологічно настроєве і візуальне значення. Прекрасно вписувались у дійство звукомізансжні введення, за які

відповідав Станіслав Терентьев і також світлові ефекти, за які відповідала Ніна Терентьева.

Дійство поеми почалось доповіддю про творчість Т. Шевченка, з якою виступив Аскольд Лозинський, колишній учень Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької. Почалось дійство, у якому брали участь Аврора Гунько (Катерина), Петро Лотоцький, і Андрій Бейник (від автора), Людмила Грабовська (відьма), спів – Аліна Князікевич. Романтично любовний епізод прекрасно зіграли А. Гунько й А. Бейник. Коханий подався у москалі, тобто до війська, а Катерина залишилась, вірно чекаючи повернення батька народженого сина. У просторі пролунав виняткової краси голос-спів А. Князікевич. У складній ситуації добре вписувалась у дійство Л. Грабовська. Красиву гру показав П. Лотоцький. Його дуєт з А. Гунько був апогеем дійства.

Залишаючи сина на роздоріжжі життя, Катерина, у безнадії, кинулась у крижані води.

І. Бернацький у своїй режисурі з успіхом показав аудиторії нове, по-сучасному прочитане театральне дійство.

Аудиторія щедрими оплесками і китицями квітів нагородила режисера і всіх виконавців.

Глядачі квітами вітають учасників вистави. (Фото: Степан Слуцький)

ЛЬВІВ

Марта Осадца

9 березня, з нагоди 204-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка, на проспекті Свободи, біля пам'ятника Кобзареві, понад 1,080

співаків з 42-ох хорових колективів виконали „Заповіт“.

Таким чином вони встановили рекорд і цей мистецький захід увійшов до „Книги рекордів України“. Представник Національного реєстру рекордів Олег Лісовий вручив сертифікат про наймасовіше виконання „Заповіту“.

Хор співає у Львові „Заповіт“. (Фото: Марта Осадца)

ВАШІНГТОН

Оля Матула

Парафія Української православної церкви св. Андрія Метрополії Вашингтону 16 березня провела свята Тараса Шевченка. Відслужив Панахиду і благословив програму о. Володимира Штепак.

Культосвітній референт і керівник Недільної школи Оля Подгурець-Сталь приготувала програму – виступ бандуристки Кіндряревої-Мартін, яка виконала на бандурі „Думи мої, думи“. Діти недільної школи танцювали „Хоровод“ і зворушливо декламували вірші Т. Шевченка.

Оля Подгурець-Сталь виголосила доповідь про пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні. Українці в Амери-

У Польщі вшанували пам'ять закатованих українців

Олександр Вівчарик

САГРИНЬ, Польща. – 10 березня цього року в колишньому українському, а тепер польському селі Сагринь українці Польщі, а також делегації Львівської і Волинської областей вшанували пам'ять мирного українського населення, убитого підрозділами польського підпілля 74 роки тому. Пам'ятні заходи відвідали Посол України в Польщі Андрій Дешиця та заступник Міністра закордонних справ України Василь Боднар. Представників польської влади не було.

Панахиду на православному цвинтарі в пам'ять про сагринців, які загинули мученицькою смертю, відслужили спочатку місцеві священики, а потім о. Дмитро з Української Православної Церкви Київського Патріархату з Луцька. Служити разом з ним священики Польської Автокефальної Православної Церкви не захотіли.

Опісля відбулось громадське віче, під час якого виступили голова Українського товариства в Любліні Григорій Купріянович та гості з України. В. Боднар зачи-

Виступає заступник Міністра закордонних справ України Василь Боднар.

тав звернення Президента України Петра Порошенка, у якому було сказано:

„Берегти пам'ять про ці трагічні події – наш моральний обов'язок і відповідальність перед нащадками всіх невинно убієнних у ті страшні часи розбрату та ненависти. Причини, які призвели до цього, мають бути об'єктивно вивчені, щоб подібне більше ніколи не повторилося“.

Важко не погодитися з П. Порошенком. Але, як наголошує у своїй заяві головна управа Об'єднання Українців у Польщі (ОУП), „польська влада, державні інститути і політики Польщі замовчують злочини польських збройних формувань проти українців у 1944-1945 роках“.

ОУП також закликала представників польської влади взяти участь у цьогогорічному вшануванні пам'яті громадян Польщі української національності. Проте і цей заклик залишився без відповіді.

У 2009 році в Сагрині було споруджено Меморіал українським жертвам цього села (теж коштом України) з викарбуваними на ньому прізвищами 661 жертви злочину поляків, які зібрали на документальній основі та нотаріально засвідчили в органах юстиції Польщі. Однак польська сторона постійно відкладає його офіційне відкриття.

2013 року колишній Президент України Леонід Кучма в інтерв'ю українським журналістам говорив: „На мій погляд, відкриття пам'ятника на честь загиблих мирних українців у селі Сагринь мало би відбутися цього року в рамках офіційного відзначення трагічних подій під час українсько-польського конфлікту. Надалі переносити відкриття монументу вже не можна. Це буде несправедливим щодо безвинних жертв сагринської трагедії“.

10 березня 1944 року в селі Сагринь польські націоналісти з Армії Крайової, Батальйонів Хлопських і 1-го Селянського батальйону загальною чисельністю 800 озброєних бойовиків під командою Станіслава Басая („Риса“) і Зенона Яхимека („Віктора“) убили до 1,300 українців. 70 відс. жертв становили жінки та діти. Більшість загиблих перед смертю зазнали знущань і тортур. Як згадують віцілі очевид-

ці, кілька сотень людей, переважно матері з дітьми, кинулися до церкви. Але поляки підірвали храм гранатами і всіх, хто там сховався, перебили. Особливо жорстоко катували дружину священика Ярославу та її шестирічну доньку Сарафцію.

У Сагрині на той час не перебував жоден підрозділ УПА. Єдиною озброєною силою в селі був відділ Української допоміжної поліції (20 поліціантів). Тобто фактичним завданням польських відділів було фізичне знищення українських мешканців села. У результаті акції польського підпілля тільки в березні 1944 року було знищено кілька десятків українських сіл.

Та говорити про це на цьогогорічному вшануванні жертв Сагриня було не можна. Заступник голови Волинської обласної ради Олександр Пирожик згадав у промові диктатора Йозефа Пілсудського і провідника ОУН Степана Бандеру, а закінчив виступ словами „Слава Україні!“. За це мав неприємну розмову з польською поліцією, яку викликав по телефону місцевий журналіст.

То може краще віддати історію історикам, а усім згадати заклик до взаємного прощення і примирення колишніх президентів Поль-

Панахида в пам'ять про загиблих українців. (Фото: Богдан Вівчарик)

щі й України, а також – звернення видатного поляка Папи Івана-Павла II до українського та польського народів, який наголошував: „Настав час звільнитися від болісного минулого. Нехай завдяки очищенню історичної пам'яті усі будуть готові поставити вище те, що об'єднує, а не те, що розділяє, щоб разом будувати майбутнє“.

Пам'ятний знак у Сагрині.

Критерії демократії...

(Закінчення зі стор. 5)

вило українців: національні інтереси, заснування державності, гарантування прав та свобод, які утискалися в Радянському Союзі, а також перспективу соціальних змін, які принесе з собою демократичне майбутнє України. Конституція дістала однозначне схвалення від міжнародних організацій, включаючи Венеційську комісію, котра підкреслила важливість гарантування численних особистих прав і свобод для громадян України.

Проте навіть через 21 рік Конституція України залишається в процесі вдосконалення. Кожного разу з обранням нового президента відбувається спроба внести зміни або прийняти новий Основний Закон. Нинішній уряд України також робить спроби в цьому напрямку. Президент Петро Порошенко своїм указом створив нову Конститу-

ційну комісію. Її мета – внести зміни у більшій мірі демократичні, наблизити Конституцію до міжнародних стандартів, виходячи з того, що Україна реформується в напрямі європейської інтеграції.

Довгоочікувана судова реформа в Україні вступила в силу 2 червня 2016 року, коли за конституційні зміни віддали свої голоси 335 депутатів Верховної Ради. Головною метою цих змін є забезпечення незалежності суддів та подолання корупції в рамках судової влади.

Судова реформа в Україні прогресує повільно, хоча зараз вона рухається у правильному напрямку. 1,436 кандидатів подали заяви на призначення на посади суддів Верховного суду. Лише 113 були обрані та затверджені. Вища Рада юстиції подала імена президентові для призначення. Вперше Рада громадської доброчесності, яка складається з представників громадянського суспільства, взяла участь у процесі відбору, представляючи

свідчення проти багатьох заявників, особливо колишніх суддів.

11 листопада 2017 року Президент П. Порошенко підписав указ про призначення всіх 113 суддів до Верховного суду, і присяга на посаду відбулася того ж дня. 20 листопада 2017 року всі новообрані судді взяли участь у Конференції, присвяченій питанням судової етики. Перше пленарне засідання нового Верховного суду було проведено 30 листопада 2017 року, і суддя Валентина Данишевська була обра-на Головою цього суду.

Отже, Верховний суд України зформований і розпочав свою роботу 15 грудня 2017 року.

Крім того, було досягнуто прогресу у реформуванні Конституційного суду. Тепер громадяни матимуть право робити подання щодо конституційності законів.

Освіта є однаково важливою у створенні незалежних судових органів, які були б авторитетними в очах суспільства і користувалися

його повагою, є ґрунтовна професійна освіта суддів, а також загальний доступ українців до інформації, що стосується процесу реформ, особливо змін у судовій владі. У зв'язку з цим, першорядним завданням правничих організацій, асоціацій адвокатів та юридичних факультетів є активне пропагування демократичних принципів, основаних на верховенстві та їхнє засвоєння в судовій культурі України.

Добрий початок зроблено, але потрібне прискорення.

Перехід від командно-адміністративної системи до порядку, що базується на верховенстві права, нелегкий, але недавні події в Україні та всенародний виступ українців на Майдані під час Революції Гідності, сподіваюся, запевнять остаточний успіх у здійсненні важливих реформ. Не маю сумніву, що Україна дорожить своєю незалежністю і пильно дбає про територіальну цілісність, рухаючись в руслі інтегрування з Європейським Союзом.

МИСТЕЦТВО

Виставка розповіла про Басарабію

Степанія Тулик-Гнатенко

НЬО-ЙОРК. – Від 23 лютого до 14 березня в Українському Інституті Америки діяла виставка творів Валерія Гнатенка, присвячена Басарабії та голодові 1947 року на тих землях. Це сталося уже після Другої світової війни на півдні України.

Басарабія розташована біля Чорного моря між ріками Дунаєм та Дністром. У 1918-1940 роках ці землі були під Румунією, а після війни перейшли у склад Української РСР. Буджацький степ, теплий клімат, виноградарство. І жорстокий голод 1947 року. Люди виїздили до західної України. Дорогою багато вмирало. Тіла померлих збирали на залізниці. Деякі вижили і потім повернулися на свою землю.

Мій чоловік В. Гнатенко, художник і син художника, народився саме того року. Він знав румунську мову.

Батька його матері розкуркулили, відібрали увесь урожай та завезли на Сибір. Де його могила ніхто не знає. Батько Валерія врятував родину, коли вивіз її до Кишинєва. Дитинство мій чоловік провів у Басарабії, на просторах Буджацького степу, де жили українці, гагаузи, молдаване, болгари, албанці, греки, росіяни. Були німецькі та французькі колонії.

Кожне село зберігало свою національну культуру. Цікаво, що й досі села не асимілювались. Українські поселення Басарабії почалися з козаків, втікачів від закріпаччення на початку XIV ст. Французи прийшли тоді ж з Швейцарії та розвинули виробництво вина у селі Шабо, яке збудували також за типом французьких сіл у Швейцарії.

Ця виставка творів В. Гнатенка посвячена саме Басарабії та Голо-

доморові у 1947 році. На виставці представлені пейзажі Басарабії, портрет батька і сестри мистця, автопортрет та козаки – ілюстрації до книжки Павла Наніва „Тричі прода-на“, а також килим, роботи бабусі В. Гнатенка.

Цією камерною виставкою ми хотіли привернути увагу до трагедії 1947 року на українських землях. У прадавні часи там жили кімерійці, скити, пізніше сармати. Скитські та сарматські могили збереглися і досі. Звісно, не усі, в різні часи їх нищили. Були часи грецької колонізації. Відтоді збереглось одне з найдавніших поселень – Тіра на Дністровському лимані. Зараз це місто називається Білгород-Дністровський.

У IX-XII ст. Басарабія була частиною Київської Русі, її форпостом на півдні. Тоді й почалось будівни-

Валерій Гнатенко. „Автопортрет“ (1971).

цтво Білгород-Дністровської фортеці. Коли турки захопили ці землі, фортецю перейменували на Акерман і розбудували. 1812 року Басарабія увійшла у склад Російської імперії, а у 1918 році – до Румунії. Ось там і вирослав мій чоловік, цікавився історією, мистецтвом, брав участь як художник на розкопках Тіри, слухав подих степу і скитських могил. Прожив усього 40 років.

Валерій Гнатенко. „Басарабські солонці“ (1981).

Валерій Гнатенко. „Човни. Білгород-Дністровський“ (1981).

Чотири кохання Ліни Костенко

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 3 нагоди дня народження поетеси Ліни Костенко 19 березня в Національному музеї західноєвропейського мистецтва ім. Ханенків відбувся мистецький вечір, де у виконанні відомих майстрів театру та музичних зірок сучасності прозвучали твори поетеси.

Л. Костенко народилася 19 березня 1930 року в Ржищеві на Київщині, в родині вчителів. Батько Василь викладав у школі майже всі предмети: він знав 12 мов. У 1936 році батька засудили на 10 років неволі. Мати з дочкою була змушена переїхати до бабусі на Труханів острів в Києві, де у 1937 році майбутня поетка пішла в середню школу. Школяркою вона віршувала та відвідувала літературну студію при журналі „Дніпро“, якою опікувався Андрій Малишко. Перші проби слова 16-річної Л. Костенко починають з'являтися в періодиці.

Їй вдалося вступити в Київський педагогічний інститут ім. Максима Горького (тепер педагогічний університет ім. Михайла Драгоманова). У літературній студії вона познайомилася з Миколою Руденком, який умовив дівчину обрати рідну мову. Але М. Руденко був одружений і мав дітей, тому Л. Костенко зважилася на відмову від першого бурхливого заплінення коханням, перейшла до

Московського літературного інституту ім. М. Горького, де зустріла Єжи-Яна Пахльовського.

Щирі слова кохання склалися у своєрідні поезії-молитви. Закон СРСР забороняв шлюби з чужинцями, а укладені шлюби визнавав недійсними. З 1954 року шлюби дозволили і вони одружилися. Народилась донька Оксана Пахльовська. Але батьки розлучилися, кожен з них створив нову родину. Їхня донька О. Пахльовська живе нині в Італії, завідує катедрою украї-

ністики у Римському університеті Ла Сап'єнца.

Тихим саявом для Л. Костенко став Василь Цвіркунов. Вони познайомилися у 1963 році. Крізь шалений осуд суспільства вони спільно пішли крізь життя. Він був інвалідом без ноги, на старенькому „Запорожці“ разом з новою дружиною об'їхав всю Україну, показав Л. Костенко всю велич рідної країни. У 1972 році був розсипаний набір її збірки „Княжа гора“. У важкий час двоє безробітних мусіли жити скромно, інколи

голодували, але рухалися далі крізь чорну смугу тогочасного життя.

Після 15 років мовчання у 1977 році вийшла друком збірка Л. Костенко „Над берегами вічної ріки“, а згодом – знаменита „Маруся Чурай“ (1979) та „Неповторність“ (1980), за які авторка у 1987 році була удостоєна Державної премії ім. Тараса Шевченка. Останні роки спільного життя подружжя були важкими: чоловік пережив кілька інсультів, але тримався, як справжній лицар.

У поезіях Ліни Костенко кохання – це найвища цінність життя. І хоч жодного імені, прізвища адресата вона не подає, але в інтимних поезіях в кожному коханні легко вгадується і М. Руденко, і Є. Пахльовський, і письменник Аркадій Добровольський, який провів у таборах на Колимі 25 років. Загалом він був засуджений тричі. У 1959 році він влаштувався у сценарному відділі кіностудії ім. Олександра Довженка, заробляючи перекладами художньої літератури. І саме тут познайомився з Л. Костенко. Вони разом працювали над кіносценарієм „Перевірте ваші годинники“. А. Добровольському було 48 років, а Л. Костенко – 28. У нього за плечима – Колима, а у неї – розбите серце через трагічну любов Єжи-Яна Пахльовського.

Кожний посів належне місце в поезії Л. Костенко – видатної української поетеси нашого часу.

Ліна Костенко на творчому вечорі у Києві. (Фото: „День“)

СПОРТ

Українці змагалися в турнірі з хокею в Альберті

Майк Мисків

ЕДМОНТОН, Альберта. – 17-18 лютого відбувся турнір з хокею за кубок Александра Української Спортивної Централі Америки та Канади (УСЦАК). У турнірі за кубок змагалися сім команд: „New Jersey Kings“, „Edmonton Partyzany“, „Edmonton Kozaks“, „Edmonton Ukes“, „Edmonton U.A. Lions“, „Edmonton Kovbasa Cossacks“ та „Edmonton Bombs“. Змагання відбувалися на території готелю „River Cree Hotel and Resort“.

Президент УСЦАК Мирон Биц привітав команди під час церемонії відкриття. Він також подякував всім спонсорам, які долучилися до цього турніру, а саме „Tryzub Transport“, „Pure Mortgage“, „Taste of Ukraine“, „Ukrainian Youth Unity Complex“, „Zawalak Family“, „League of Ukrainian Canadians“, „Kontakt Ukrainian Television Alberta“, „Jox Sports Bar“ та „League of Ukrainian Canadian Women“. Організатор турніру Майк Мисків також був відзначений за свою роботу.

Члени Екзекутиви УСЦАК Тео Боднар, М. Мисків і Христия Биц, а також голова Альбертської ради Конгресу Українців Канади Олесь Луців-Андрійович і член Українського Дому Слави Марко Цинцар взяли участь у початку змагань. Національні гімни України, США і Канади прозвучали під час офіційної церемонії відкриття турніру.

Офіційне визнання отримали едмонтонські „Партизани“, які були непереможними і здобули кубок. Понад 500 любителів українського хокею відвідали турнір. Було зібрано понад

Команда „Партизани“ Едмонтону – чемпіони з президентом УСЦАК. (Фото: УСЦАК)

1,500 дол., які були передані благодійній організації у боротьбі з раком „Fight for Hope“.

Всі 19 змагань турніру пройшли на високому рівні. Третій турнір кубка Александра об'єднав українців Америки, яких також радо привітали представники корінного населення індіанського народу Крі. Барабанний дріб пролунав перед традиційним розігруванням шайби.

УСЦАК вдячна українським спортсменам Едмонтону з Ліги Українців Канади, а також Спільноті Української Молоді за забезпечення турніру добровольцями, які присвятили свій вільний час, щоб підтримати українську хокейну спільноту.

Переклад: Оксана Дучак

„Ми маємо...

(Закінчення зі стор. 1)

іншими надаючи Україні можливість придбати зброю, аби захистити себе.

– Чи українці зможуть використовувати летальну зброю де завгодно, коли завгодно і як завгодно, чи ця зброя переважно оборонного характеру і певні умови є з боку США щодо її використання?

– Вона переважно для оборонних цілей. Бо українці не наступають – вони захищають територіальну цілісність і свою територію.

І на східному кордоні України є потреба відповісти на дії підтримуваних Росією закордонників. Там також є російське озброєння і частина з нього була захоплена і виставлена на площі в Києві. І українцям важко захищатися, зокрема проти танків. І будуть передані [протитанкові] ракетні комплекси, які дадуть можливість українцям відповісти на це, щоб краще себе захистити.

– Серед цього озброєння протитанкові ракетні комплекси „Джавелін“.

– Так, це правда.

– У чому важливість „Джавелінів“ для України, адже для неї – це новий тип американського озброєння...

– Це тип зброї, який дозволяє українцям мати змогу відповісти на загрозу, перед якою вони постали, включно з танками.

Знаєте, після Другої світової війни було переконання, що такого роду діяльність [агресія Росії – ред.] більше не матиме місця в Європі. Але все ж таки це сталося. Крим забрали, а на східному

кордоні – справжня війна. І тому існує потреба, аби українці мали потрібну зброю для самозахисту.

– Серед експертного середовища у Вашингтоні є й така думка: мовляв, більше зброї означатиме більше напруги, більше насильства в зоні конфлікту... Якою є Ваша відповідь на це?

– Я думаю, що доведено, що буде якраз навпаки. Маючи здатність захищати себе, є більше шансів досягти миру. Бо будуть певні наслідки. Сила української війська покращилася, так само, як і вишкіл. Країни НАТО допомагають у цьому сенсі, включно зі США та іншими партнерами по НАТО.

А зараз для українців буде нагода мати додаткове озброєння і вони зможуть сказати, що будуть наслідки в разі, якщо агресія триватиме. І це, я думаю, призведе до мирного вирішення, включно з потребою виконувати Мінські угоди і Мінськ-2 зокрема, замість того, щоб бути свідками того, що відбувалося донині. Бо без здатності відповісти і щоб інша сторона відчувала наслідки своїх дій, буде більше агресії, а відтак і більше кровопролиття. Ми ж хочемо бачити мир у тому регіоні. Українці не намагаються наступати, вони лише намагаються захищати свою територіальну цілісність.

– Були повідомлення, що американська зброя не буде надана військам крайньоправих батальйонів. Чи це правда?

– Я так розумію, що зброя буде надана українській армії. І українська армія буде мати контроль над цими озброєннями і буде здатна їх правильно використовувати.

– Чи Ви налаштовані позитивно,

що конфлікт на сході України буде вирішений швидше і в мирний спосіб?

– Він буде вирішений через відданість. Не лише через українську армію, Збройні сили і краще озброєння, яке вони зможуть використовувати. Але й з допомогою решти світу, зокрема з допомогою Європейського Союзу та Сполучених Штатів. І ми маємо стояти пліч-о-пліч з українцями. Так само, як ми стоїмо пліч-о-пліч, тримаючи санкції у відповідь на агресію і незаконне забирання Криму. Я дійсно думаю, що конфлікт може бути врегульовано. Але це не станеться за умов відчуженості наполегливості і відданості. Одна з речей, про які я говорю, коли їжджу Європою – і зараз у Чеській Республіці, і перед цим у Німеччині, – ми маємо стояти разом. І за цих умов імовірність успіху є вищою.

– Чи Крим все ще високо стоїть на зовнішньополітичних радах США, через чотири роки після незаконної анексії і окупації його Росією?

– Так, ми звертаємо увагу на Крим і це мають робити й інші. Це те, що має робити цілий світ, включно з ООН. Бо це вперше, як мені бачиться, з часів Другої світової війни, ми мали таку дію [анексію – ред.] без відповіді. Ми маємо й далі бути твердими, і, роблячи це, ми робимо шанси на успіх щодо Криму добрими, і для України в цілому. Але також ми не створюємо прецедент для іншої агресії щоб вона відбулася деінде в світі.

– Ви стежите за подіями в Україні, Ви були засновником і нині є співголовою українського кокусу (Групи підтримки) в Сенаті США. Беручи до уваги ті проблеми й виклики, перед якими

нині стоїть Україна, чи Ви все ж маєте оптимізм щодо її майбутнього?

– Україна завжди поставала перед викликами. Коли я буду в Києві, я відвідаю Меморіал пам'яті жертв Голодомору. І я ще раз пригадаю ті величезні виклики, з якими стикалась Україна. Але український народ твердий, він має стійкість. Тому маю надію, що те, що відбулось під час Майдану і ціла Революція Гідності – тоді йшлося саме про гідність, щоб Україна мала право обирати свій власний шлях, щоб Україна була незалежною державою і мала право вибору. І за це постав народ України. І у підсумку це перемаже, це матиме успіх.

Як я вже казав, є серйозний виклик у пляні територіальної цілісності і є військові виклики. Але також є і внутрішні виклики, і треба продовжувати реформи всередині країни, політичні, економічні реформи. Я був спостерігачем на українських президентських виборах разом із парламентарями з цілого світу. Решта Вільного світу дивиться на Україну, щоб вона була успішною. І в мене є великі надії, що з продовженням відданості і рішучості з боку ЕС, США, ООН, цілого вільного світу, і зі стійкістю українського народу, майбутнє України може бути світлим.

Ростислав Хотин працював кореспондентом агентства Reuters в Києві, на Всесвітній службі Бі-Бі-Сі в Лондоні, кореспондентом телеканалу 1+1 та агенції УНІАН в Брюсселі, а нині – редактор Радіо Свободи в Празі.

Copyright © 2018 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (<https://www.radiosvoboda.org/a/29140584.html>).

Стара історія?

(Закінчення зі стор. 1)

об'єктивні критерії не обернуться вкрай суб'єктивізованим, тенденційним розвитком ситуації?

Про цю явну небезпеку говорив Президент Петро Порошенко у виступі з нагоди Дня Національної гвардії 26 березня:

„Ціла низка подій останнього часу свідчить, що боротьба справжніх патріотів України за право жити в суверенній, сильній, незалежній, демократичній, європейській країні йде на всій її території – від Донбасу, де здійснюється пряма чужоземна агресія проти нашої держави, до Закарпаття, яке стало об'єктом атаки російських спецслужб з метою ускладнити взаємини нашої держави з нашими західними партнерами“.

Тобто з боку Києва бачимо усвідомлення реальної картини, але складні – не з вини України – взаємини з західними партнерами зміняться в кращий бік лише за умови внутрішнього зміцнення української держави – до тієї міри, щоб сусідам перестало хотітися реанімувати антукраїнських привидів минулого.

Ось, наприклад, зовні нібито нейтральна подія: Президент Польщі Анджей Дуда повідомив про створення у Варшаві Інституту польсько-угорської дружби. Дай, Боже, цій дружбі ясного, справді європейського змісту і шляхетного майбутнього. Але при цьому нам, українцям, не можна зректися власної історичної пам'яті. Вступаємо у 80-ий рік від трагічного 1939 року, коли наймасовіша, всенародна політична організація Закарпаття, Українське Національне Об'єднання, повела край до створення Карпатської України як незалежної від мадярів і чехів держави. Безсмертна Карпатська Січ, боронячи цю незалежність, першою в Європі виступила зі зброєю в руках проти гітлерівського нацизму.

Та сили тоді були нерівні, і великою мірою – з тієї причини, що Польща і Угорщина, заражені великодержавним шовінізмом, заповзялися знищити Карпатську Україну і встановити спільний польсько-мадярський кордон у Карпатах. Про це свідчать тисячі архів-

них документів. Чимало з них використав у своєму сумлінному, справді науковому дослідженні д-р Петро Стерчо – „Урядова координація операцій мадярських і польських терористів у Карпатській Україні в 1938-1939 роках“ (Філадельфія, 1971 рік). Цитуємо за цією працею:

„Визволившись з-під московського та австрійського панування в 1919 році, поляки заважили опанувати бодай частину, якщо не всю територію України, аж по Дніпро, на базі „історичного права поневолювача“. Бажання повної домінації на західно-українських землях, скріплюване традиційною політикою поляків проти кожної гілки українського народу, стало базою польсько-мадярської приязні по Першій світовій війні. Мадяри змагали до повернення автономної Підкарпатської Русі під свою владу з метою завершити повну мадяризацію цієї частини України, а поляки вважали для себе загрозою віль-

ний розвиток карпатських українців... Отже, бажання поневолити українців на всіх територіях творило достатню базу для польсько-мадярського „братерства зброї“.

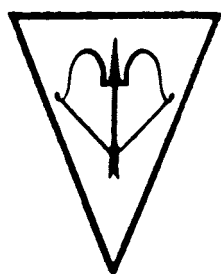
У цій маленькій 26-сторінковій безцінній книжечці є посилання на десятки польських та мадярських архівних документів. Читаючи їх, дуже тяжко подивитися у бік поляків і мадярів бодай з мінімальною симпатією.

Чи може нинішня польсько-мадярська дружба повторити щось подібне? Швидше за все – ні. Інші часи, інша Європа. Та й поляки з угорцями інші. Але пильність українцям втрачати не варто. Бо ні-ні – й виникають досить прямі асоціації з прикритим минулим. Зокрема такі збіги: в той самий час, як Угорщина арогантно, ультимативним тоном ब्लює, хоч і безуспішно, раніше заплановане засідання Комісії „Україна-НАТО“ у Брюсселі, польські ультраправі організації

зібралися 19 березня біля Посольства України у Варшаві під грубими, вульгарними антиукраїнськими гаслами, й депутат польського Сейму кинув під ноги червоно-чорний прапор УПА, назвавши його „бандерівською ганчіркою“.

І чи випадково збіглося в часі заснування Інституту польсько-мадярської дружби й безпеліційної заяви Будапешту проти відновлення в Берегові на Закарпатті української військової частини, батальйонного формату, хоч у цьому відновленні нема нічого незаконного чи несподіваного: до 2003 року у тих же казармах, нині порожніх, розміщувався 315-ий гвардійський полк ім. Богдана Хмельницького. Отак би взяти й запитати: яке ваше діло, де Україна на своїй території розміщує свої військові частини?

Словом, єдине залишається Україні, аби старі історії ніколи більше не повторилися – стати сильною.

ПЛЕМ'Я ПЛАСТУНОК „ПЕРШІ СТЕЖІ“

влаштує

„ДЕННИЙ ТАБІР ПТАШАТ ПРИ ПЛАСТІ“

для дітей від 4 до 6 років, які володіють
(розуміють і говорять) українською мовою

- Дитина мусить мати закінчених 4 роки життя до 31 серпня 2018 р. Вийнятків немає.
- Дитина мусить мати усі приписані щеплення.
- Дитина, яка склала Заяву Вступу до новацтва, не може брати участі в таборах для Пташат.

Табір відбудеться на Союзівці у двох групах:

- від неділі 24 червня до суботи 30 червня 2018 р.
- від неділі 1 липня до суботи 7 липня 2018 р.

У справі кімнат просимо порозуміватися прямо з Адміністрацією Союзівки:
SOYUZIVKA, P. O. Box 529, 216 Foordmore Road, Kerhonkson, NY 12446
(845) 626-5641; www.Soyuzivka.com; Fax: 845-626-4638

- Таборовою оплатою: \$150.00 (\$20.00 незворотні); оплата за два тижні 290.00 дол.
- Зголошення і таборову оплату (чек виписаний на Plast – Pershi Stezhi) надсилати до:

Mrs. Oresta Fedyniak, 2626 W. Walton Ave., Chicago, IL 60622

Tel.: 773 486-0394 (від 8:00 до 10:00 ранку)

- Реченець зголошень: **30 травня 2018 р.** • Після реченця не приймаємо зголошень.
- Лікарську посвідку НЕ пересилати з анкетною зголошення. Просимо передати при реєстрації.

КАРТА ЗГОЛОШЕННЯ НА ТАБІР ПТАШАТ-2018

Ім'я і прізвище дитини
по-українськи і по-англійськи

Дата народження

Адреса

Телефон E-mail

Просимо залучити посвідку дати народження дитини, яку вписуєте на табір перший раз

- ☐ від 24 червня до 30 червня 2018 р. ☐ від 1 липня до 7 липня 2018 р.
- Величина таборової сорочки дитини: ☐ 6-8, ☐ 10-12, ☐ 14-16.
- ☐ Залучую чек на суму \$..... ☐ Резервую кімнату на Союзівці

.....
ім'я і прізвище матері (подати дівоче прізвище)

Завваги

..... Підпис батька або матері

МАРІЯ ДРИЧ

Ліцензований Продавець
Страховання Життя

MARIA DRICH

Licensed Life Insurance Agent

Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Tel.: 973-292-9800 ext. 3035

e-mail: mdrich@unamember.com

**ЕВГЕН
ОСЦІСЛАВСЬКИЙ**

2-ий Заступник президента
Ліцензований продавець
страховання життя

Ukrainian National Assn., Inc.

Tel.: 480-207-7070

e-mail: eugenemaria1968@gmail.com

АРКА

Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: 212-473-3550

Користайте тепер -
відсотки та умови на моргеджах найвигідніші!

Звертайтеся до
Кредитівки Самопоміч
Нью Йорк

3.90%* APR

незмінний відсоток
25-ти річний термін

SELF RELIANCE NEW YORK Federal Credit Union

Завжди професійна, конфіденційна та ввічлива обслуга.

Головне бюро:

108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 Tel: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

E-mail: Info@selfreliancenyc.org; Website: www.selfreliancenyc.org

Outside NYC call toll free: 1-888 - SELFREL

Вигідно росташовані філії:

KERHONKSON: 6329 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel: 845 626-2938; Fax: 845 626-8636

UNIONDALE: 226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553 Tel: 516 565-2393; Fax: 516 565-2097

ASTORIA: 32-01 31ST Avenue Astoria, NY 11106 Tel: 718 626-0506; Fax: 718 626-0458

LINDENHURST: 225 N 4th Street Lindenhurst, NY 11757 Tel: 631 867-5990; Fax: 631 867-5989

Your savings federally insured to at least \$250,000
and backed by the full faith and credit of the United States Government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

EQUAL HOUSING
LENDER

SRNYFCU NMLS# 699320

*Потрібно 20% завдатку; 1-4 родинний дім для вжитку домовласника; без нараховування точок (no points); нема штрафу за передчасне сплатення позички; 300 місяців до сплати; \$1,000 позичка коштує \$5.22. Відсотки на позичках можуть змінитись в будь-який час без попереднього повідомлення. APR - Annual Percentage Rate, в річному відношенні.

НОВІ ВИДАННЯ

Роман у листах на тлі Закавказзя

Володимир Поліщук

Лев Хмельковський. „Українські літаки над Азербайджаном“. Видавець Олександр Третьяков. Черкаси. 2017. 80 стор.

Я вже кілька років читаю магістрантам університету спецкурс „Письменницький епістолярій: художнє та інформаційне поле“. Спецкурс вельми цікавий і мені, й, видимо, моїм студентам, які охоче заглиблюються в листування письменників різних епох, шукають у них розмаїту інформацію, котра є цінною і для розуміння сутності адресантів чи адресатів, і для глибшого розуміння їхніх творів, і для кращого розуміння епохи, в яку ті листи писалися.

Теперішній час, принаймні в українському літературно-культурологічному просторі, це час листів і мемуарів. Мовлю, звісно, про листи й мемуари тих, хто вже у вічності й нині суцільних мистців старшого покоління. Для теперішніх молодих і „середніх“ ще мемуарна пора не настала, а щодо листів, то дехто вже хоче складати їм – отим клясичним листам „на папері“ – епітафії. Про(рес, як мовиться, не зупинити.

Спогад Лева Хмельковського „Українські літаки над Азербайджаном“ більшою своєю частиною епістолярний, тому й зумовив отакий мій вступ. Я читав уже кілька мемуарних речей цього талановитого чоловіка, на долю якого випало справді надто багато, сказати б, і „типових“, і „нетипових“ як для людини, котра понад 60 років прожила в країні, „де так вільно дихає (дишал) чоловік“. Типових тому, що схожим життям жили десятки мільйонів інших людей, а нетипових, – бо кожна людина неповторна: „усмішка твоя єдина, мука твоя єдина“ – і далі за Василем Симоненком.

Цей спогад лаштується в ряд з іншими спогадами Л. Хмельковського, про які він пише на самому початку, але в тому ряду має виокремлюватися своїми формально-змістовими рисами, ключова з яких – епістолярна. Доволі особливі тут і часопростір. Щодо часу, то, якщо рахувати конкретне відрядження автора й датування його листів, мовиться про неповних три місяці 1960 року. Зате простір, відтворений у спогаді, вельми панорамний. Панорамний навіть у буквальному розумінні, бо незрідка описуються картини, бачені автором з літака: „Літаки йшли тісною групою, а внизу було видно на морі вантажні судна. Я вирішив, що в листах буду робити начерки-малюнки побаченого“. „Так і йшли коридором – праворуч гори, зліва – море“.

Утім Л. Хмельковський не був би сам собою, якби обмежив отой самий часопростір лише аспектом, сказати б, службово-побутовим чи особистим, хоч яким би дорогим не був для нього останній. Письменницько-журналістське єство автора озвалося в спогаді й публіцистичними роздумами про ціну людського життя й добробуту в СРСР порівняно з ціною його величності виробничого плану в тій чи тій галузі: у спогаді – це зростання врожаю бавовника

ціною отруєння землі та здоров'я тих, хто його ростив або й самих пілотів „отруювачів“. Чи цікавими екскурсами в далекі-ближчі століття й десятиліття історії краю, в якому волею служби опинився 23-річний авіомеханік Л. Хмельковський. Екскурси ті з'являлися зазвичай з певного конкретного приводу: чи найменування господарства – і тоді в розповідь впліталася історія про якогось місцевого „полум'яного революціонера“ чи відвертого садиста-карателя (як-от історія про Сергія Кірова чи Міра Багірова), або ж про справді велику людину, як-от історія про поета Нізамі Ганджеві, що його так шанували й шанують в Азербайджані й не тільки.

Такі історичні роздуми-вкраплення, безсумнівно, додали спогадові масштабності й були своєрідним „другим крилом“ у леті думки-спогаду, паралельним до „крила“ інтимно-особистого, явленого в самих листах. До речі, згадані історичні екскурси у спогаді зазвичай уміщені між листами. Хіба що для деяких зроблено виняток.

Неабияке „інформаційне поле“ (згадаймо назву спецкурсу) міститься і в самих листах. Можна тут казати і про спостережливість й не без критицизму (інколи – з легким гумором чи іронією, властивими Л. Хмельковському) описаний уклад суспільно-побутового життя в регіоні, і про природну чи етнографічну кавказько-азійську екзотику, звісно, очима українця: „Невелике містечко на березі Кури, чужі люди, чужа мова, вивіски й перехожі вчать мене мови. Рослини і квіти тут пишні, незнайомі. Люди дуже чорні. У крамницях – порожньо. Огірки тут два метри довжини. Зникли ціни у вітринах, зникли закони. Азія!“.

Та все ж ключовою, стрижневою віссю цих невеликих обсягом спогадів був листовий діалог двох молодих людей, котрі щойно побралися й чекали на народження свого первістка й котрим волею вже згаданої служби випала відносно нетривала розлука, яка, втім, у молодих літах відчувається особливо гостро. Пишу про листовний діалог, хоча в спогадах уміщені лише листи адресанта (Л. Хмельковського). Але ж із низки його листів можна вчитати й деяку інформацію про листи зворотні, листи до нього, деяку їхню семантику. Недаремно ж адресант протоптав стежку до поштового відділення, де його знали й чекали. Отже, діалог таки був.

Про народження ж задуму написання цих спогадів Л. Хмельковський мовив на їх початку: „Але не стало моєї дружини, і я прочитав і видав її щоденник – теж документ тієї доби. Біля щоденника лежала пачечка моїх листів, перев'язана червоною стрічкою. Я й свої листи прочитав і дійшов думки, що був тоді спостережливим і багато цікавого зауважив. Саме описову частину тих листів я переклав українською мовою (за тих часів листи писав російською) для цієї книги“.

Отут, мабуть, варто сказати і про „художнє поле“ листів (іще раз згадаймо назву спецкурсу). І в самих листах, їх майстерній обробці, і в міжлистовних роздумах, екскурсах чується вправ-

на рука талановитого письменника й журналіста, котрий тонко відчуває слово та фразу, співмірність інформаційності й емоційності чи художності. Власне, за опублікованими листами ми можемо скласти цілком вірогідний портрет (чи автопортрет) адресанта – талановитої молодої людини без надміру такої властивості молодим романтики (хоч таке, якби воно було, можна було б легко пояснити і станом закоханості, і професією авіатора, навіть хай і не пілота), вдумливої та спостережливої, вочевидь інтелектуальної, культуро-центричної, про що ясно свідчать хоча б бібліографічні симпатії чи те ж усвідомлення життя – свого й інших. Не знаю певно, наскільки соціально й ідеологічно критичним був Л. Хмельковський у згадувану пору. Мабуть, означені в спогадах анти тоталітарні, антисталіністські акценти скристалізувалися в ньому пізніше, але зернинки таких акцентів проростали вже й тоді, в пору хрущовської „відлиги“ й відомого шістдесятництва. Репресії щодо мами, вимушене „дитбудинківське“ дитинство не могло минути безслідно для вдумливої молодої людини.

При всьому сказаному варто наголосити й на іншому – на тонкому, навіть ліричному відчутті краси – людської душі, мистецтва, природи. У листах Л. Хмельковського немало пейзажних замальовок, тонких душевних реакцій на дивовижний світ.

Мемуарні речі, спогади – то завжди речі не без частки сумовитості, адже відомо, коли вони найбільшого пишуться. Л. Хмельковський уже немало згадав і оповів про себе, про сина і дружину, видавши їхні твори. Дуже хочеться, аби він ще й ще знаходив щось у своїх архівах, що б спонукало його писати спогади і про те, і про те, і про інше. Тим паче, що непроста доля вела й веде його такими цікавими, хоча й нерідко болючими дорогами.

Д-р Володимир Поліщук – професор Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

Жалоба по...

(Закінчення зі стор. 3)

вогонь. У вихорі російських грошей, пропаганди, залякувань та інших згубних методів цілі країни, політичні партії та інституції падають, мов доміно.

На виборах в Італії справжнім переможцем вийшов В. Путін, бо обидві коаліції, що здобули найбільше голосів, є відверто прокремлівськими. На президентських виборах у Чехії нещодавно переміг проросійський кандидат Мілош Земан. Угорщина вже давно в Росії за пазухою; Австрія на чолі з праворадикальним урядом, що підтримує Кремль, прямує в тому самому напрямку. Російські шпигуни експлуатують історичні суперечки між Польщею та Україною, псуючи

колись близькі й стратегічно важливі взаємини між двома найбільшими прозахідними союзниками в регіоні. Наступ росіян добре простежується на Західних Балканах, де вони підтримують сербських націоналістів у Боснії та підкидають грошенят у засоби масової інформації й політикум Сербії.

В абсурдній суперечці між Грецією та Македонією через назву колишньої Югославської республіки Росія підтримує найбільш непослупливих і войовничо налаштованих представників обох сторін. Як наслідок – загальмувалося розширення НАТО та ЕС (найпевніший шлях до стабільності в колишній Югославії).

Не лише Велика Британія, а загалом міжнародна спільнота не змогла належним чином відреагувати на зухвале вбивство. Насамперед

від цього постраждають маленькі країни, що межують з Росією, які покладаються на колективну безпеку. Що як Кремль, як завжди, прикидаючись і заперечуючи свою причетність, продовжить справу, розпочату в Солсбері, якимсь вибриком у країнах Балтії? Мабуть, Захід традиційно розмахуватиме руками й вдаватиме, ніби росіяни будуть покарані.

Від закордонних пригод проблеми Росії не зникають: погане державне управління, занепад освіти, стагнація в економіці, технологічна відсталість, старіння та скорочення населення. Однак, ці вчинки виконують дві важливі функції: відволікають російський народ від негараздів і послаблюють міжнародну спільноту, що має дедалі менше впливу на кремлівських клептократів.

Кремль ніколи не прагнув знищи-

ти Захід – просто послабити, щоб ніщо не загрожувало режимові В. Путіна. Російська влада вже майже не боїться, що чужоземці надихнуть народ на демократичне повстання проти авторитарних і некомпетентних можновладців. Країни Заходу навіть не здатні захиститися від підривної діяльності росіян на їхній території, що й казати про наступ на Кремль на чужій.

Завдяки політичному, економічному й військовому впливам В. Путін робить, що заманеться, у сусідніх країнах та й деінде. Отже, Росія близька до перемоги в новій холодній війні, навіть до її початку.

„Український тиждень“

Едвард Лукас – британський публіцист, дослідник політичної історії Східної Європи та Росії.

УНСоюз оголошує приділ стипендій та нагород студіюючій молоді на академічний рік 2018-2019

Кандидати на стипендії або нагороди мусять:

- Бути активними членами УНСоюзу принайменше два роки до 1-го червня 2018 року
- Під час останніх двох років, мати полісу принайменшої вартості \$5,000 (не включає поліс Термінового страхування)
- Бути прийняті на студії до університету в США або в Канаді

Аплікація на стипендію або нагороду від УНСоюзу мусить бути вислана до 1-го червня 2018 року

За точними інформаціями телефонуйте до Головної канцелярії УНСоюзу або відвідайте сторінку "Наші Пільги" на інтернетній мережі УНСоюзу:

www.UkrainianNationalAssociation.org

UNA, Inc.
2200 Route 10
Parsippany, NJ 07054
800-253-9862 ext. 3035

DNIPRO LLC.

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ ТА КОНТЕЙНЕРИ В УКРАЇНУ

2200 Route 10 West, Suite 109
Parsippany, NJ 07054
(973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ROXOLANA

INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanaltd@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ

МОРЕМ • АВІА

Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуючись нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

Сума	Оплата	Сума	Оплата	Сума	Оплата
\$100 - \$7	\$400 - \$12	\$800 - \$17			
\$150 - \$10	\$500 - \$12	\$900 - \$20			
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20			
\$300 - \$12	\$700 - \$17				

Сума вище \$1000 - Оплата 2%

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.

* Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога

вміст пакунка:

борошно - 20 ф., гречка - 10 ф.,
олія - 1 гальон, тушонка - 3 ф., салामी - 3 ф.,
родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф.,
кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.
Ціна \$99 за 51 ф.

Небезпека...

(Закінчення зі стор. 2)

Цей борг обслуговують господарюючі суб'єкти чи економічні агенти – корпорації та домогосподарства, тобто ми з вами через сплачені податки і збори. А якщо цих надходжень не вистачає, тоді потрібно або підвищувати податки, або виснажувати золотовалютні резерви, або вдаватися до нових запозичень, які зробилять цей борг ще більшим.

З таким розвитком подій основним аргументом на користь чергової програми запозичень вже стає не економічний розвиток, а необхідність розрахунків за попередні борги. Цю тезу ми вже почали чути від тих, хто пропонує почати нову програму співпраці з Міжнародним валютним фондом.

На перераховані вище фактори накладається ще й масовий виїзд працівників на роботу за кордон. Кількість трудових емігрантів з України цього року може скласти від 500 тис. до 700 тис. осіб. В Європейському Союзі це явище називають м'яко – „циркуляція“, коли на місце робітників, що виїхали, приїжджають кваліфіковані, але менш оплачувані працівники з інших країн.

Для прикладу, „циркуляція“ відбувається в Польщі, поляки їдуть в багатші країни, українці ж приїжджають працювати на їхні місця. Але хто замінить робочі руки українців, що виїхали? Хіба невидимі і всюдисущі китайці. Тому у нашому випадку ми маємо використовувати слово „евакуація“, а не „циркуляція“.

Зараз у Польщі лише офіційно працює понад 1 млн. українців, які створюють 55-60 млрд. дол. доданої вартості(!). Голова Центробанку Польщі дуже розраховує на українців та очікує щорічного притоку 200 тус.-300 тис. працівників.

Уявляєте, як з таким сценарієм знекровлюватиметься робочий потенціал і знелюднюватиметься Україна? І це тоді, коли маємо військовий конфлікт на сході і напруження з деякими сусідами на заході.

В Україні просто немає альтернативи „економіці надолуження“, коли ВВП країни зростатиме орієнтовно на 7 відс. протягом мінімум 15 років. Держави, що проходили подібний період надолуження, а це країни Західної Європи (Німеччина, Франція, Велика Британія) в 50-60-их роках ХХ ст., Японія 1960-их років, Південна Корея в 1970-1980-их роках, Польща з кінця 1990-их, Китай з початку 2000-их, впо-

рались з двома ключовими проблемами. Вони домоглися списання чи вигідної реструктуризації зовнішніх боргів (якщо такі були) і вони мали резерву та поповнення робочої сили через природний приріст населення, притік імігрантів чи внутрішнє переміщення з менш до більш продуктивних секторів виробництва. І жодна зі згаданих країн не мала програми співпраці з МВФ, подібної до нашої теперішньої.

В Україні інша історія. У нас зовнішній борг і трудова еміграція стали двома важкими тягарями на шляху економічного розвитку. І як злетіти з таким тягарем? Належить сконцентруватись на спільній причині цих негараздів і запустити політику, яка цю причину усуває.

Українська економіка перебуває у полоні низькопродуктивного матеріального виробництва. Таке виробництво не може генерувати ті доходи, які б дозволили відмовитись від позичання і запропонувати ту кількість привабливих робочих місць, щоб зупинили масовий виїзд спеціалістів.

Щоб це змінити – потрібна інша, спеціальна політика, сконцентрована на зміні структури матеріального виробництва країни, політика індустріального переходу, що спонукає економічних агентів інвестувати насамперед у переробні виробництва, у яких і зосереджено найбільший потенціал доданої вартості.

Це означає зміну парадигми економічного розвитку країни, яка на сьогодні є спробою впровадження неоліберальних підходів на ґрунті місцевого низькопродуктивного, рентного капіталізму.

Як на мене, арсенал заходів для побудови іншої промислової структури в контексті України зрозумілий. Але це окрема розмова.

Скажу лише, що це має бути не чергова програма співпраці з МВФ у старому форматі і не просто віра в універсальність вільного ринку, якому, як виявилось, не потрібні українські локомотиви, трамваї чи трактори, тому що їх прекрасно виробляють американці, чехи чи німці.

Ця інша структурна політика вимагатиме високого особистого залучення і політичних провідників, і громадян. І що абсолютно певно, така політика є не сумісною з жадібністю, яка, як відомо, сліпа і не бачить небезпеки.

„Економічна правда“

Володимир Власюк – економічний експерт, Київ.

Надя.ru....

(Закінчення зі стор. 4)

українському законодавстві не існує. І він дійсно має рацію. Українська влада навмисно уникала весь цей час точного правового визначення окупаційних адміністрацій Росії як терористичних структур. Тепер Н. Савченко говорить, що вона мала право вести будь-які переговори з Олександром Захарченком та іншими сепаратистами, оскільки вони не визначені в Україні як терористи.

Також історія Н. Савченко повинна стати початком розслідування діяльності Віктора Медведчука. Цей персонаж повинен піти в історію нашої країни, а не визначати її майбутнє. На користь необхідності порушення цієї теми свідчить і перелік тих, хто солідаризується з Н. Савченко у Верховній Раді: представники партії „За життя“ Євген

Мураєв і Вадим Рабинович, люди на В. Медведчука Нестор Шуфрич, депутати „Опозиційного блоку“ та інші. Я не здивуюсь, що в апеляційному суді саме Н. Шуфрич, Є. Мураєв і Вадим Новинський захочуть взяти її на поруки. Крім того, 23 березня представник луганського бандформування Владислав Дейнего заявив, що Н. Савченко може розраховувати на допомогу з боку „Луганської республіки“.

І ще одне. Н. Савченко потрапила за ґрати в другу річницю засудження російським судом. 22 березня 2016 рішенням міського суду Донецька Ростовської області Російської Федерації Н. Савченко була засуджена до 22 років ув'язнення. Карма.

УНІАН

Віталій Кулик – директор Центру досліджень проблем громадянського суспільства, Київ.

1-888-PAKUNOK (725-8665)

Пам'яті Бориса Лятошинського

Богдан Марків

15 квітня виповнюється 50 років від дня смерті найбільшого композитора України ХХ ст. Бориса Лятошинського (1895-1968). Він ушавився розвитком симфонічного жанру, створив п'ять симфоній, дві опери, ряд симфонічних поем, концертів для фортепіяна, скрипки, кантат, камерних творів для різних інструментальних складів, фортепіянових п'єс, хорових творів, романсів і пісень на слова від французьких до японських поетів. Перші чотири симфонії написані в різні періоди життя і відділені проміжком часу.

Б. Лятошинський черпав музичний фольклорний матеріал зі всіх слов'янських народів. Доказ тому становлять назви творів: „Слов'янська симфонія” (своєрідне вивернення автором слов'янської теми, якій віддав стільки часу й снаги), „Слов'янський концерт”, „Слов'янська увертюра” і „Слов'янська сюїта”, як також чимало різних інструментальних і хорових п'єс. Коли використовував матеріал одного народу: то називав „Український квінтет”, „Польська сюїта”, „На берегах Вісли”.

Велику долю часу він затратив на писання музики до театральних вистав „Ромео і Джульєтта” за Віліамом Шекспіром, „У пущі” до тієї ж назви повісті Лесі Українки. Написав музику до кінофільмів „Кармелюк”, „Шевченко”, „Повія”, „Григорій Сковорода” та інших. Не відмовляв на просьби оперних театрів написати оркестрові партитури до творів Миколи Лисенка „Енеїда”, „Тарас Бульба”, а для Рейнгольда Гієра оркестрував його „Скрипковий концерт”, балети „Есмеральда”, „Червоний мак”, „Комедіанти” та оперу „Шах-Сенем”.

Б. Лятошинський народився 3 січня 1895 року в Житомирі. Батько Микола був істориком та директором в гімназіях, що дало йому можливість створити підвалини культурного розвитку суспільства. Мати Ольга навчала гри на фортепіяні та вчила дітей французької та німецької мов. В домі панувала академічна атмосфера, читання історичних і літературних творів стали насущним хлібом. В школі Борис вчився грати на скрипці, а фортепіяно освоїв у піяніста-композитора Александра Ружицького.

За порадою батька Б. Лятошинський 1913 року записався на юридичний факультет Київського уні-

Св. п. Борис Лятошинський

верситету, а рік пізніше вступив до Київської консерваторії. Університетський диплом одержав в 1918 році, а в консерваторії – 1919 року.

Б. Лятошинський з 1920 року – професор Київської консерваторії, а з 1924 року – декан композиторського факультету. Створив національну школу з якої випустив провідних українських композиторів, серед яких Гліб Таранов, Ігор Шамо, Леонід Грабовський, Валентин Сильвестров, Мирослав Скорик, Леся Дичко та інші.

В 1935 році Б. Лятошинського запросили в Московську консерваторію, у 1941 році переселили до Саратова над Волгою, де він одночасно працював на українському радіо, яке вело програми на окуповану німцями територію. Б. Лятошинський в той час створив масу патріотичних хорів, пісень, оркестрової і камерної музики.

Вся музика Б. Лятошинського виповнена національними почуваннями. Однак його твори критика ляла, мовляв, вони незрозумілі, новаторські, формалістичні. В 1948 році його музика перестала звучати по радіо і зі сцени.

Після смерті Йосифа Сталіна настанала відлига і твори Б. Лятошинського почали звучати, а в 1960 році композиторові дозволили виїздити на фестивалі в Європу, запрошували до журі на конкурси струнних квартетів в Бельгії.

Розголос Б. Лятошинського не сподобався режимові. Коли він пішов до шпиталю на малу медичну процедуру, офіційне повідомлення звучало: „Операція вдалася, але пацієнт помер 15 квітня 1968 року”.

Загайкевич був визначним педагогом

Ярослав Стех

У 2017 році минуло 130 років двід народження і 50 років з дня смерті року Богдана Загайкевича, визначного педагога і публіциста. Його поховали на українському цвинтарі у Савт-Бавнд-Бруку, Нью-Джерзі. Проф. Б. Загайкевич залишив дві доньки, двох синів, сім внуків.

Він народився 5 лютого 1887 року в Тернополі, у вчительській родині. Був на рік молодший від свого брата Володимира (1876-1949) – відомого визначного громадсько-політичного діяча, посла до австрійсько-і польського парламентів, талановитого адвоката, який боронив у багатьох політичних процесах українських політичних в'язнів під час польської займанщини та на ділі і сам був пару разів ув'язнюваний. Про це довідемося з книги „Над Сяном”, якої автором є Яким Ярема.

Молоді роки Б. Загайкевича були незавидними. Він не мав повних трьох років, коли помер батько, а на дев'ятому році життя померла і мати. Брати закінчили Тернопільську гімназію і поступили у Львівський університет. Б. Загайкевича очолював Академічну громаду, був секретарем Товариства ім. Петра Могили та брав активну участь в Пласті. Збирав монети, старі ікони та інші пам'ятки для Національного музею у Львові, дописував до студентських таємних журналів. Свою педагогічну працю розпочав в Українській чоловічій гімназії у Перемишлі.

Б. Загайкевич одружився з Теодозією з дому Сивак. Перша світова війна розлучила подружжя. Б. Загайкевича покинули до австрійського війська. Він брав участь в боях і в грудні 1917 році був поранений, лікувався у Відні, де написав докторську працю з історії церковного мистецтва. Після падіння австрійської монархії проф. Б. Загайкевич долучився до українських визвольних змагань і боровся за незалежну Україну, був команди-

ром Коломийського куреня. Разом з своєю військовою частиною попав у більшовицький полон, де дивом уникнув смерті.

З 1922 року проф. Б. Загайкевич повернувся до педагогічного заняття в українській гімназії в Перемишлі, де включився до українського життя. Професор з учнями збирав пам'ятки українського церковного мистецтва, ікони, монети, стару зброю, записував старовинні пісні та легенди. Зібрані експонати послужили до відкриття в Перемишлі музею „Стигівор”, в якому Б. Загайкевича обрано директором.

Б. Загайкевич організував гімназистів на спільні походи на могили борців за Україну і з того приводу був репресований. У роки війни Б. Загайкевич переховував від нацистів багато євреїв, серед них свого вчителя Ізидора Шефлера з дружиною, співпрацював з Українським Допомоговим Комітетом, який очолював проф. Володимир Кубійович. Одночасно допомагав і опікувався втікачами з радянського режиму, ставав в обороні арештованих, обороняв перед вивозом на примусові роботи до Райху батьків, в яких були неповнолітні діти.

З наближенням більшовицького фронту проф. Б. Загайкевич залишив Перемишль і з родиною подався через Прагу, Відень, Берхтесгаден до Америки. Його брат В. Загайкевич важко захворів і 7 червня 1949 року помер у Мюнхені.

У США проф. Б. Загайкевич став дісним членом Української Вільної Академії Наук і Наукового Товариства ім. Шевченка, займався науковою та видавничою працею, співпрацював з часописами „Америка”, „Свобода”. Він один із ініціаторів та співорганізаторів з'їзду перемішлян в Нью-Йорку, що відбувся 4 липня 1953 року. У 1961 році вийшла його книга „Перемишль – західний бастион України” обсягом 414 стор. Поряд з цією працею вчений опрацьовував детальну „Історію Лемківщини”.

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА І СЕРДЕЧНА

Our services are available

anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)

UNION, NJ 07083

908-964-4222 • 973-375-5555

www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

повідомляє що

у Провідну Неділю, 15 квітня ц.р., о год. 1:30 по пол.

відбудеться

урочисте посвячення надгробного пам'ятника на могилі
св. п. Святослава Караванського,

на цвинтарі св. Андрія Первозваного
у South Bound Brook, NJ.

Запрошуємо українську громаду до участі - зустріч біля великого Хреста.

Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

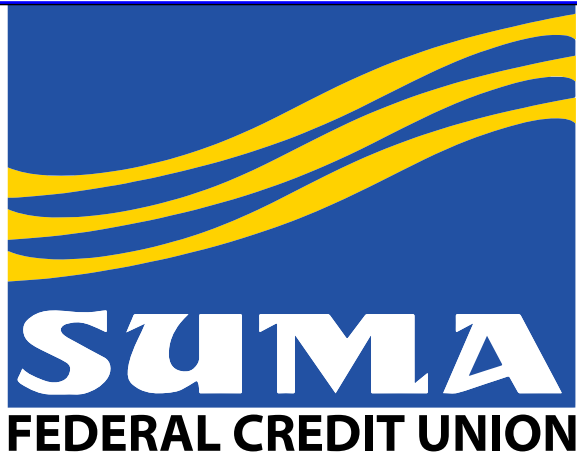
ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA

З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

Шановні читачі! Висилаючи до „Свободи” спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Like us on
Facebook

Ваше омріяне житло може стати реальністю

з низьковідсотковою іпотекою від Кредитівки СУМА

Кредитівка СУМА є банківська установа, яка надає повний спектр фінансових послуг та обслугує наших членів вже понад 50 років

7/1 зі змінною ставкою

3.375% APR*

30 річний незмінний відсоток

4.375% APR*

* The annual percentage rate (APR) is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APRs are as low as the rates advertised above. The APR shown here is based on the interest rates and points only and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay. Rates are for qualified borrowers who meet certain criteria. Rates and terms are subject to change without notice. 10% down for first time home-buyer, otherwise 20% down. Membership requirements apply. Other rates and terms are available. Contact the credit union for full loan details.

SUMAFCU NMLS# 527694

Наші філії зручно розташовані для ваших послуг

Main Office

125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch

Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch

Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch

Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch

Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org